T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

REKREATİF AMAÇLI YAZ SPOR OKULLARINA KATILAN ERKEK VE KIZ ÖĞRENCİLERİN KATILIM MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ (KOCAELİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammed Zahid ÖREL

Enstitü Anabilim Dalı : REKREASYON EĞİTİMİ

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hasan Nedim ÇETİN

Haziran 2021

T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

REKREATİF AMAÇLI YAZ SPOR OKULLARINA KATILAN ERKEK VE KIZ ÖĞRENCİLERİN KATILIM MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ (KOCAELİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammed Zahid ÖREL

Enstitü Anabilim Dalı : REKREASYON EĞİTİMİ

Bu tez 23/6/2021 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

JÜRİ	BAŞARI DURUMU
Jüri Başkanı: PROF. DR. HASAN NEDİM ÇETİN	BAŞARILI
Üye: DOÇ. DR. FEHMİ ÇALIK	BAŞARILI
Üye: DOÇ. DR. ÖZLEM KESKİN	BAŞARILI

BEYAN

Tez içindeki tüm verilerin akademik kurallar çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, görsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uygun şekilde sunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezde yer alan verilerin bu üniversite veya başka bir üniversitede herhangi bir tez çalışmasında kullanılmadığını beyan ederim

Muhammed Zahid ÖREL

23/06/2021

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca değerli bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım, her konuda bilgi ve desteğini almaktan çekinmediğim, araştırmanın planlanmasından yazılmasına kadar tüm aşamalarında yardımlarını esirgemeyen, teşvik eden, aynı titizlikte beni yönlendiren değerli danışman hocam Prof. Dr. Hasan Nedim ÇETİN'e teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamda maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen ailem ve arkadaşlarıma, ölçeğimin uygulanması aşamasında emeği geçen öğrencilere teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

BEYAN

TEŞEKKÜR ..... **i**

İÇİNDEKİLER ..... **ii**

KISALTMALAR ..... **iv**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **v**

ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **vi**

ÖZET ..... **vii**

SUMMARY ..... **viii**

BÖLÜM 1.
GİRİŞ **1**
1.1 Araştırmanın Önemi 2
1.2 Araştırmanın Amacı 3
1.3 Varsayımlar 3
1.4 Sınırlılıklar 3
1.5 Hipotezler 3

BÖLÜM 2.
GENEL BİLGİLER **5**
2.1 Motivasyon 5
2.1.1 Motivasyonun önemi 5
2.1.2 Motivasyon çeşitleri 6
2.1.2.1 İçsel motivasyon 6
2.1.2.2 Dışsal motivasyon 7
2.1.3 Motivasyon teorileri 9
2.1.3.1 Kapsam teorileri 10
2.1.3.2 Süreç teorileri 12
2.2 Sporda Motivasyon 16
2.2.1 Sporda motivasyon çeşitleri 18
2.2.1.1 Nitelik açısından spor motivasyonu 18
2.2.1.2 Nicelik açısından spor motivasyonu 19
2.3 Spora Katılım Motivasyonu 20
2.4 Boş Zaman 24
2.4.1 Boş zamanın temel fonksiyonları 28
2.4.1.1 Dinlenme fonksiyonu 28

2.4.1.2 Eğlenme fonksiyonu 29
2.4.1.3 Gelişim fonksiyonu 29
2.4.2 Boş zamanları değerlendirmenin yararları 30
2.4.2.1 Fiziksel yararları 31
2.4.2.2 Psikolojik yararları 31
2.4.2.3 Toplumsal yararları 33
2.4.3 Boş zaman ve eğitim 34

BÖLÜM 3.
MATERYAL VE YÖNTEM 38
3.1 Araştırmanın Modeli 38
3.2 Araştırmanın Evren ve Örneklemi 38
3.3 Verilerin Toplanması 38
3.4 Veri Toplama Araçları 38
3.4.1 Katılım motivasyonu ölçeği 39
3.4.2 Kişisel bilgi formu 39
3.5 İstatistiksel Analiz 39

BÖLÜM 4.
BULGULAR 41

BÖLÜM 5.
TARTIŞMA 54

BÖLÜM 6.
SONUÇ VE ÖNERİLER 59
6.1 Sonuç 59
6.2 Öneriler 60

KAYNAKLAR 62

EKLER 68

KISALTMALAR

ANOVA : Analysis of Variance
KMÖ : Katılım Motivasyonu Ölçeği
Ort : Ortalama
SPSS : Statistical Package for the Social Sciences
Ss : Standart Sapma
SUBU : Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
T-TEST : Independent Two Samples T-Test

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 4.1 : Katılımcıların demografik özellik dağılımları. 41
Tablo 4.2 : Katılımcıların yaşa göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri. 42
Tablo 4.3 : Katılımcıların cinsiyetlerine göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri. 44
Tablo 4.4 : Katılımcıların öğrenim durumuna göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri. 45
Tablo 4.5 : Katılımcıların sınıflarına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri. 47
Tablo 4.6 : Katılımcıların spor dallarına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri. 48
Tablo 4.7 : Katılımcıların spor yapma yılına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri. 51
Tablo 4.8 : Katılımcıların gelir durumuna göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri. 52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1 : Yaşa göre takım ruhu alt boyutu düzeyleri. 43
Şekil 4.2 : Yaşa göre arkadaşlık alt boyutu düzeyleri. 43
Şekil 4.3 : Yaşa göre başarı/statü alt boyutu düzeyleri. 44
Şekil 4.4 : Cinsiyete göre eğlence alt boyutu düzeyleri. 45
Şekil 4.5 : Öğrenim durumuna göre takım ruhu alt boyutu düzeyleri. 46
Şekil 4.6 : Öğrenim durumuna göre arkadaşlık alt boyutu düzeyleri. 46
Şekil 4.7 : Spor dalına göre takım ruhu alt boyutu düzeyleri. 49
Şekil 4.8 : Spor dalına göre arkadaşlık alt boyutu düzeyleri..... 49
Şekil 4.9 : Spor dalına göre başarı/statü alt boyutu düzeyleri. 50
Şekil 4.10 : Gelir durumuna göre enerji harcama alt boyutu düzeyleri. 52
Şekil 4.11 : Gelir durumuna göre başarı/statü alt boyutu düzeyleri. 53

REKREATİF AMAÇLI YAZ SPOR OKULLARINA KATILAN ERKEK VE KIZ ÖĞRENCİLERİN KATILIM MOTİVASYONLARININ İNCELENMESİ (KOCAELİ ÖRNEĞİ)

ÖZET

Çocuklar ve gençler için sporun önemi göz önünde bulundurulduğunda, çocukların spora katılım motivasyonlarının belirlenmesinin önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda bu çalışma, rekreatif spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarını belirlemek ve değişkenler açısından incelemek amacıyla yapıldı.

Araştırmanın evrenini, 2020 yılında Kocaeli ilindeki Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz spor okullarına giden 130 kız, 253 erkek toplam 383 öğrenci oluşturdu. Veri toplama aracı olarak Gill ve diğ. (1983), tarafından genç bireylerin spora katılma nedenlerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlaması Oyar ve diğ. (2001) tarafından yapılan Katılım Motivasyonu Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanıldı. Etik kurul onayı alındıktan sonra hazırlanan ölçek formu yüz yüze ve online olarak uygulandı. Çalışma hakkındaki bilgiler detaylı olarak katılımcılara aktarılmıştır. Verilen bilgiler sonrasında çalışmaya gönüllü katılım göstermek isteyen öğrencilerden veriler toplandı. Verilerin analizinde öncelikli olarak çalışma grubu hakkında genel bir bilgi sahibi olmak için tanımlayıcı istatistiklerden faydalanıldı. Verilerin analizinde kullanılacak testleri belirlemek amacıyla normallik testi yapıldı ve veriler normal dağılım gösterdiğinden ikili grup karşılaştırmalarında T-testi, ikiden fazla grupların karşılaştırmalarında One-Way Anova testi uygulandı. Anova sonrasında farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirleyebilme için Tukey testi yapıldı. Verilerin analizinde SPSS 26.0 lisanslı istatistiki paket programı kullanıldı ve veriler $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde incelendi.

Çalışmanın bulguları incelendiğinde yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, spor dalı ve eğitim durumu değişkenleri açısından spora katılım motivasyonu alt boyut düzeylerinde anlamlı fark görülürken, spor yapma yılı ve sınıf değişkenleri açısından spora katılım motivasyonu alt boyu düzeylerinde anlamlı fark görülmedi.

Sonuç olarak spor okulu öğrencilerinin eğlence, takım ruhu, arkadaşlık, enerji harcama ve başarı/statü motivasyon türlerinden etkilendiği görüldü. Bu motivasyon türlerininde yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, spor dalı ve eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaştığı belirlendi. Çalışmamızdaki öğrencilerin genel olarak belli bir başarı ya da statü elde etme, takım üyeliğinde bulunma ya da takım ruhunu hissetme, yeni arkadaşlıklar edinme, eğlenme ve enerji harcama için spora katılıma yöneldiği görüldü.

Anahtar Kelimeler: Aktivite, Algı, Boş Zaman, Eğitim, Katılım Güdüsü

INVESTIGATION OF THE MOTIVATIONS OF PARTICIPATION OF MEN AND GIRL STUDENTS AT RECREATIVE SUMMER SPORTS SCHOOLS (KOCAELİ EXAMPLE)

SUMMARY

Considering the importance of athletes for children and young people, the importance of determining the motivations for participation in sports is better understood. Accordingly, this study has conducted to determine the motivation of summer school students participating in recreational sports activities and to examine them in terms of variables.

The universe of the study consisted of a total of 383 students, 130 girls and 253 boys, who attended summer sports schools in Kocaeli, participating in recreational sports activities in 2020. As a data collection tool Gill et al. (1983), in order to determine the reasons for young individuals to participate in sports and its adaptation to Turkish was developed by Oyar et al. (2001) and the Personal Information Form prepared by the researcher have used. The scale form prepared after the approval of the ethics committee has applied face-to-face and online. Information about the study has conveyed to the participants in detail. After the information given, data have collected from the students who wanted to participate in the study voluntarily. In the analysis of the data, descriptive statistics have used primarily in order to have general information about the study group. In order to determine the tests to be used in the analysis of the data, normality test has performed, and since the data showed normal distribution, the T-test has used for pairwise group comparisons, and the One-Way Anova test has used for comparisons of more than two groups. After Anova, Tukey test has conducted to determine between which groups the difference was. SPSS 26.0 licensed statistical package program has used for data analysis and the data have analyzed at a significance level of $p < 0.05$.

When the findings of the study have examined, a significant difference has observed in the sub-dimensions of motivation to participate in sports in terms of age, gender, educational status, sports branch and educational status variables, while no significant difference has found in the sub-dimension levels of motivation to participate in sports in terms of sports year and class variables.

As a result, it was observed that the sports school students have affected by the types of entertainment, team spirit, friendship, energy expenditure and achievement / status motivation. It has determined that these types of motivation differ according to age, gender, education level, sport branch and educational status variables. It has observed that the students in our study generally tended to participate in sports to achieve a certain success or status, to be a team member or to feel the team spirit, to make new friends, to have fun and to spend energy.

Keywords: Activity, Perception, Leisure, Education, Motivation for Participation

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Motivasyon, kişiyi özel bir tutum ile hareket etmeye, davranmaya teşvik eden; içsel veya dışsal faktörlerden kaynaklanan çeşitli güdüler ve güdülerin etkisi ile hareket etme sürecidir (Bakan ve Büyükbeşe, 2004). Her insanı motive edip harekete geçiren uyaranlar farklı olabilmeltedir. Bu nedenle her uyaranın tüm kişlerde aynı etkiyi yaratması beklenemez. Bireylerin motivasyonunu sağlayabilmek için hem içsel hem de dışsal motivasyonların belirlenip birbirleriyle birleştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle çocukların ve genç bireylerin motive unsurlaını doğru tespit etmeli ve doğru yönde motivasyonlarının sağlanması önemlidir. Ayrıca yeterli motivasyon sağlanmamış öğrencilerin hem sporda hemde derslerde devam açısından sorun yaşadıkları belirlenmiştir (Yıldırım, 2007). Kişilerin hareketlerinin arkasında yatan motive kaynaklarınının iyi tespit edilip anlaşılması, doğrusal olarak motivasyon düzeylerini artırmaktadır (Ulusoy, 2002). Motivasyonun kaynakları içsel veya dışsal olabilmektedr. Bu kaynakların ikiside yeterince önemlidir. Spor açısından sporcuların gelişimleri, bireysel farkları bu motivasyon kaynakları üzerinde etkilidir ve bu unsurların etkisini değiştirebilmektedir (Yazıcı, 2009).

Bu çalışmanın problem durumu, rekreatif spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin motivasyon düzeylerini çeşitli değişkenler (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, sınıf, spor dalı, spor yapma yılı ve aylık gelir) açısından belirlemek ve spora katılım motivasyonu arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Bu yönüyle incelendiğinde "Spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin spora katılım motivasyonu düzeyleri arasında ilişki nasıldır?" önermesi araştırma konusunun problemini oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda sporcular üzerinde spora katılım motivasyonu açısından gereken takviyelerin yapılacağı düşünülmektedir. Diğer bir odak noktamızda motiv üzerinde etkili olan unsurların belirlenmesi ve problemlerin çözülmesine ilişkin araştırmaların yapılarak önerilerin sunulmasıdır. Bu sebeple hareketlerimizi ve düşüncelerimizi yönlendirme konusunda etkin bir faktör

olan ebeveyn, eğitimci, yetişkin kısaca öğrenim ve motivasyon ile ilişkili olan herkesin, çocukların hareketlerinin arkasında yatan sebepleri daha iyi anlayarak motivasyon unsurlarının belirlenmesi ve çocukların doğru yönde motive olmaları önemlidir. Yapılan mevcut çalışma, çocukların hareketlerinin arkasında yatan nedenlerin daha iyi anlaşılmasını onların doğru yönde motive edilmeleri konusunda eğitimci ve ebeveynleri destekleyeceği düşünülmektedir.

Spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin motivasyon düzeylerinin yüksek olması durumunda sportif başarının artacağı ve spor ortamında verimin yükseleceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu araştırma spora katılım motivasyonunun belirlemesi açısından önemlidir.

1.1 Araştırmanın Önemi

Spor sağlıklı nesiller yetiştirmede ve çağdaş toplumlar oluşturmada önemli bir araç olarak görülmektedir. Özellikle çocukların ve gençlerin fiziksel, ruhsal, sağlık ve sosyal açıdan geliştirerek kişilik kazanmalarına ve benlik saygılarının yükselmesine katkıda bulunurken diğer yandan yaratıcı, üretken kişilik sahibi cömert, sağduyu sahibi örnek olabilecek bireyler olarak yetiştirilmesinde önemlidir. Ayrıca bireyin, belli başlı kurallar içerisinde rekabet, mücadele, heyecan, yarışmada üstün gelme amacı ile yaptığı aktiviteleri de içermektedir. Spor için yapılan bu tanımlardan yola çıktığımızda; toplumdaki tüm gruplarından, yaz okuluna katılan öğrencilerin de reaktif gereksinimlerini karşılamada, spora ihtiyacın olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü psiko-sosyal gelişim olarak kritik dönemde bulunan bu yaş grubunu bireylerin reaktif amaçlı spor faaliyetlerine katılması gelişimleri bakımından önem arz etmektedir.

Öğrenciler kendi iradeleri ile seçim yaptığı herhangi bir spor branşında kendisini göstermek, bilgi ve yeteneklerini üst seviyeye çıkartmak istemektedir. Çünkü bireyler kendilerini doyuma ulaştıramayacak faaliyetlere katılmamaları halinde zararlı alışkanlıklara yönelebilmektedir. Bunun yanı sıra; bireyle üzerinde psiko-sosyal yönden olumlu etkisi olan rekreatif etkinlikler gençlerin özgüven ve benlik saygısında artışa neden olmaktadır.

Son yıllarda yapılan çalışmalar incelendiğinde özellikle gençlerin fiziksel aktiviteye katılımını temellendiren yeterlik motivasyon kuramı, öz belirleme kuramı, beklenen

değer kuramı ve başarı hedefi kuramı olarak dört kuram şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu kuramlar arasında fark olmasına rağmen gençlerin sporu devam ettirebilmesini sağlayan yeterlik algısı, sosyal ilişkilerin rolü ve olumlu katkılar motivasyonlarında önemli belirleyiciler olarak özetlenmiştir. Çocukların ve gençlerin gelişimi açısından sporun önemi düşünüldüğünde, çocukların spora katılım güdülerinin belirlenerek ortaya konmasının önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Kocaeli ilinde rekreatif spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarını belirlemek ve değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılacaktır.

1.3 Varsayımlar

Çalışmada yer alan seçilmiş örneklem grubunun evreni yeterli seviyede temsil ettiği varsayılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin anket formunu dikkatli ve samimi biçimde cevapladığı varsayılmıştır. Çalışmada kullanılmış olan kişisel bilgi formu ve ölçek soruları, var olan çalışmayı sonuçlandıracak yeterliktedir.

1.4 Sınırlılıklar

Araştırma Kocaeli ilinde rekreatif amaçlı yaz spor okullarına giden öğrenciler ile sınırlıdır.

Araştırma, kullanılan ölçeğin ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.

Araştırmada, katılımcıların ölçekteki maddelere verdiği cevapların doğruluğu ile sınırlıdır.

1.5 Hipotezler

Cinsiyet değişkeni katılım motivasyonu üzerinde farklılık yaratır.

Yaş değişkeni katılım motivasyonu üzerinde farklılık yaratır.

Öğrenim durumu değişkeni katılım motivasyonu üzerinde farklılık yaratır.

Sınıf değişkeni katılım motivasyonu üzerinde farklılık yaratır.

Spor dalı değişkeni katılım motivasyonu üzerinde farklılık yaratır.

Spor yapma yılı değişkeni katılım motivasyonu üzerinde farklılık yaratır.

Aylık gelir değişkeni katılım motivasyonu üzerinde farklılık yaratır.

BÖLÜM 2. GENEL BİLGİLER

2.1 Motivasyon

Motivasyon kelimesi Latince bir kelime olan “movere” den türetilmiş ve “hareket etmek” anlamına gelen bir terimdir. Ayrıca motivasyon davranışa doğrudan yön veren kuvvetli bir iç güdüdür. Motivasyonu belirtmek için hangi terim kullanılırsa kullanılsın, bu kavram performansın en önemli parçalarından biridir.

Hareket etmek anlamına gelen motivasyonun sporcular için önemli olmasının yanı sıra sedanter bireylerinde ihtiyacı olan bir durumdur. Çünkü insanlar yaşantılarını ve çevrelerini tanıyabilmek için harekete ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle kimse tam anlamıyla motivasyondan yoksun değildir (Karageorghis ve Terry, 2017).

Motivasyon, dünya genelinde sporcuları ve bu sporcuların antrenörlerini etkileyen çabaların yönü ve yoğunluğudur. Çabalarının yönü, bireylerin birtakım durumları arama yoluna gitmesi, bu durumlara yakın olmaya emek harcaması ve bu durumlardan etkilenmesini işaret etmektedir. Çabalarının yoğunluğu ise bireylerin herhangi bir konum için ne kadar gayret sarf ettiğini işaret eder (Weinberg ve Gould, 2015).

2.1.1 Motivasyonun önemi

Etrafımızdaki kişileri anlayarak, bilmek ve davranışları gözleyerek onların ne ile mutlu olduğunu belirleyebilirsek ne ile motive sağladıklarını tespit etmiş oluruz. İnsanların karşılıklı yaşadığı sorunlar karşısından birbirlerini tanıyor olması neyden hoşlanıp hoşlanmadığı konusunda bilgi vereceğinden bu sorunlar daha hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulabilir.

Böylelikle aile fertleri, takım arkadaşları, iş için beraber olunan arkadaşlar ve yöneticiler ile daha pozitif ilişki ortamları oluşturulabilir (Özerkan, 2004).

Günlük yaşamımızda ilişkilerimizi etkileyen motivasyon kavramı karşımızdakilerle sağlıklı ilişki kurmak ve uyumlu yaşamak açısından son derece önemlidir. Yaşam boyunca alınan kararların nedenleri vardır ve bu nedenlerin kavrayarak yorumlamak ortaya çıkan sorunlara çözüm getirmekte işimizi yaramaktadır (Özerkan, 2004). İnsan kaynağı işlevsel olarak yarar sağladığında organize olarak güdülenmektedir.

Özellikle sporcular performanslarını, takımlarının hedefleri doğrultusunda motive ederek bu performansı maddi ve manevi güdülenme ile desteklemelidir. Spor ortamında takımların hedeflerine ulşabilmesi için motivasyon kaynakları doğru biçimde kullanılmalıdır. Motivasyon kaynakları kullanılırken bireysellik ön plana çıkarılarak takım açsından başarıya ulaşılması amaçlanmalıdır.

Bunun nedeni her bireyin farklı olması ve farklı güdülenme kaynaklarına gerek duymasıdır. Eğer bireysel olarak başarı sağlanamazsa takım olarak ta başarının sağlanması beklenemez. Bu nedenle, yeteri kadar güdülenmemiş kişi grubun amaçları doğrultusunda hizmet edemez. Kısaca düşük motive olan sporcu performansını geliştiremez ve böylelikle düşük motivasyon nedeniyle performans ve yetenekleri verimsiz hale gelmektedir (Artut, 2016).

2.1.2 Motivasyon çeşitleri

Motivasyon kavramı genellikle 2 başlık altında toplanmaktadır. Temelde yer alan bu iki kaynak alanyazında içsel motivasyon ve dışsal motivasyon olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.1.2.1 İçsel motivasyon

Kişinin kendini motive etmesi ile içsel motivasyon süreci başlamaktadır. Kendi kendini içsel olarak motive eden bireyler başarılı olabilmek için içsel olarak açlık durumu yaşarlar. Bu özellikteki kişiler kendilerini daha iyi yönetebilir ve kendi kararlarını daha iyi verebilme özelliğine sahiptirler (Wu, 2003).

Bu tür motivasyon bireyin temel gereksinimlerinden ortaya çıkmaktadır. Davranışın nedeni ve kişinin psikolojik süreci içsel motivasyonda önemli olmaktadır (Wu, 2003). Bunlara örnek olarak kişilik, ilgi, yetenek, merak ve benzeri zihinsel yetiler

gösterilebilir. Üst düzey içsel motivasyon başarı ile paraleldir. Kısaca başarının ilk olarak oluşum seviyesi içsel motivasyon ile ilgilidir (Lin ve diğ, 2003).

İçsel motive olan kişiler oyuna daha bağımlı kişiliğe sahiptirler. Bu durumlarda ortaya çıkan içsel düşünme, kişilerin en mükemmelini ortaya koymasında motive etkisi yaratır. Çevrede olan kişiler onlar için mühim değildir. Tek olarak yaptığı şeyler onları mutlu ederek motive sağlar (Konter, 1995).

İçsel motivasyon iki aşamasan oluşur, bunlar (Koruç, 2002):

- Zihinsel; insanın amaçları doğrultusunda hareket ederek hedefe ulaşılabilmesi için ne tür yol izleneceğini psikolojik aşamalardan geçirerek oluşturmak.
- Fiziksel; bireyin amaçlarını gerçekleştirebilmek için hedefine doğru hareket etmesidir, yani - hareketlilik oluşturmasıdır (Koruç, 2002).

İçten motive olan bireyler düşüncelerini harekete daha hızlı dönüştürür. Bu kişiler kendilerine ulaşmak istedikleri hedefler belirler ve belirledikleri hedeflere ulaşmak için bu doğrultuda devam ederler. Kişi belirlediği hedefi gerçekleştirebilmek için aşağıdaki yer alan aşamaları tamamlamalıdır (Adair, 2003);

- Kişinin kendine inancının tam olması,
- Gizli becerilerinin farkında olmak,
- Yaşantısından zevk almak çoşkulu olmak,
- Gelişimlere hazır olmak ve gelişime ayak uydurabilmek,
- Dış görünüşe özen göstererek karşı tarafı etkilemek,
- Başarılı bir kişilik oluşturmak,
- Etkili iletişim yollarını bularak kullanmak,
- Endişe, şüphe ve korku gibi bilişsel olumsuzlukların üstesinden gelebilmek,
- Gerginliği kontrol altına alabilmek,
- Başarısızlığı alt edebilmek,
- Zamanı verimli kullanabilmek,
- Bilinmeyeni araştırmak (Adair, 2003).

2.1.2.2 Dışsal motivasyon

Davranışın oluşmasının nedeni kişinin kendisi dışında, çevreden kaynaklı ise bu dışsal motivasyon olarak adlandırılır. Bu nedenle verilen ödüller ve cezalar, ebeveyn,

sporcu, antrenör, öğretmen vb. bireylerin almış oldukları sosyal destek dışsal motivasyona örnek olarak verilebilmektedir (Wu, 2003).

Çevremizdeki kişiler tarafından bize etki eden olumlu ve olumsuz faktörler barındıran, davranışların tekrardan olmasını artırabilen ve azaltabilen maddi/manevi olarak ortaya çıkan pekiştirmeler dışsal motivasyon olarak ifade edilir.

Maddi boyuttaki dışsal motivasyonun en önemli unsuru olarak para ödülü düşünülürken, manevi boyutta takdir edilme, övgü, azarlama unsurları karşımıza çıkar (Adair, 2003).

Dış motivasyon dendiğinde akla yönetici, antrenör, seyirci vb. unsurlar gelmektedir. Spor alanında dışsal motivasyonun yeri çok önemlidir. Çünkü dıştan gelen uyarılar sporcular üzerinde etkilidir ve motivasyon oluşturabilmektedir. Yapılan aktivitelerden sonrası kazanılan ödül veya cezalandırılma sporcular için motivasyonu artırma veya azaltma etkisi yaratmaktadır.

Özetleyecek olursak dışsal motivasyon kaynakları içsel motivasyonu olumlu yönde etkileyebilir ve sporcuların motivasyon düzeylerini arttırabilir (Adair, 2003).

Yapılan analizler ödüllerin iki farklı fonksiyon sağladığını belirtir, bunlar;

- Kontrol Etmeyi Sağlayan Ödüller: Kontrol sürecinde ödülün süzgeçten geçerilmesi bireyin bu durumdan hoşnut olmamasına neden olmakta ve motivasyon seviyesi düşebilmektedir. Sporcularda ödül için aktiviteye katıldığında başarı için daha iyi performans seygilemeleri gerektiğinden kendilerini rahat hissetmeyebilirler ve performanslarını tam anlamıyla ortaya koyamayabilirler (George, 1997).
- Bilgi Verici Ödüller: Bu tarz ödüllerin özelliği performansın yeterliliği hakkında bilgi verme amacının olmasıdır. Bir diğer özelliğide içsel motivayonu tetiklemesidir. Ödüldeki bilgi verici aşamalar olumlu ve açık/net ise içsel motivasyonu arttıran etki görülür. Aynı durumlarda dıştan gelen bilgi nefatif ise içsel motivasyona zarar verebilmektedir (George, 1997).

Ebeveynlerin, öğretmenlerin ve antrenörlerin çok sık olarak başvurduğu pozitif sözel dönütler önemli ödül kaynağı olarak ortaya çıkmaktadır.

Vallerond ve diğ. tarafından pozitif dönütlerin içsel motivasyonu ne şekilde etkileyeceği araştırılmış ve sonuç olarak pozitif dönütlerin içsel motivasyonu ve

yeterliliği algılamasını arttırdığı, bununla birlikte, negatif dönütlerin de içsel motivasyonu ve yeterliliği algılamasını azalttığını belirlenmiştir.

Bu nedenle antrenörlerin ve öğretmenlerin mümkün oldukça uygun zamanlarda seçimlerini pozitif dönütten kullanmaları ve yine mümkün oldukça negatif dönütlerden kaçınmalarının gerekliliğini söylemekte yarar vardır (Can ve diğ, 2009).

2.1.3 Motivasyon teorileri

Motivasyon teorileri sorumlu olunan veya sorumluluk altındaki bireylerin üzerinde etkili olan yönetici konumunda yer alan kişilerin sorumlu oldukları kişiler üzerinde motivasyonun sağlanıp sürdürülmesi amacından oluşmaktadır.

Bazı kuramlar insanların içsel faktörlerini ele alan motivlere, böylelikle insanın içsel faktörlerine ağrılık verir, diğer kuramlar da insanın dışında ortaya çıkan çevresel unsurlara bağlı ortaya çıkan motivleri ele almaktadır (Koçel, 2001).

Bahsedilen motivasyon teorileri iki ana grupta toplanabilmektedir;

- Kapsam (Content) Teorileri
- Süreç (Process) Teorileri

İçsel faktörler kapsam teorileri içerisinde yer alırken, dışsal faktörler ise süreç teorileri içerisinde değerlendirilmektedir. Koçel (2001)'e göre içsel unsurla kendini gerçekleştirmeyi sürdüren kişinin duygularını ve içsel becerileri üzerine odaklanmaktadır.

Bu odaklanma kişinin içsel yönlerine eğilim göstererek, bireye ulaşır ve güdülemeye çalışır. Dışsal faktörler ise; motivasyon ile ilgili kuramların bir kısmında insanların içerisinde barındırdığı unsurlardan çok, insanların çevresinde oluşan dış faktörleri değerlendirir. Bu teoriler de bireyin yönelimlerinin dışsal unsurların etkisi altında olduğunu göstermektedir.

Çalışmalar ışığında sorumluluk altında olan kişiler nasıl güdülenebilir sorusuna cevap aranabilir. Kısaca yer aldığımız ortamda örneğin takımı veya çocuk eğitiminde bu faktörleri nasıl güdülemeliyim sorusu sorulmalı ve cevap aranmalıdır.

2.1.3.1 Kapsam teorileri

Bireylerin içsel duyularından kaynaklı olan bu teoriler kişilerin tutumları ile ilgili kavramları anlamaya yönelmiştir. Teorinin amacı ise insanların güdüsel gereksinimlerine ve nasıl mutlu olabileceklerine ele almaktadır (Çiçek, 2005).

Bir başka tanımda ise kapsam teorisi kişilerin nasıl tatmin edildiklerini ve performanslarını nasıl arttırabilecekleri ile ilgilidir. Bu teori kişinin dürtü ve gereksinimlerinin çok önemli bir tuttuğunu vurgulamaktadır (Çiçek, 2005).

Kapsam teorileri genel olarak;

- İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi,
- Çift Faktör Teorisi,
- ERG Teorisi,
- ve Başarma Güdüsü Teorisi olarakdört ana başlıkta toplanmaktadır.

İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi: Hümanizmi temsil eden Maslow tarafından ortaya koyulan insanların motive olması ile ilgili, en çok bilinen ve çok kapsamlı olan bu teori karşımıza çıkar. Maslow ihtiyaçların belirli bir sırada olduğunu belirtmiştir. Bahsedilen bu sıralama oluşturulurken gereksinimlerin önemi ön planda olum o şekilde sıralama oluşturulmaktadır (Boone, 1987).

Bu teori bireylerin devamlı bir gereksinim ihtiyacı duyduğunu ve insanlar doyumsuz olduğunu öne sürmektedir. Bireylerin ihtiyaçlarının tam anlamıyla karşılanması imkansızdır ve ihtiyacın sağlanması sonucunda hareketler arasındaki ince bağ bozularak bu hareket motive etme özelliğini kaybetmektedir (Boone, 1987).

İnsanların gereksinimlerinin yoğunluğu değişiklik gösterirken bazı gereksinimler öncelikli konumdadır. Bu yüzdende bireyin gösterdiği davranışın sebebi olan gereksinimlerin belirlenerek örgütsel hedefler tespit edilerek önemli bir duruma gelmektedir. Sürekli değişen gereksinimlerin doğası ve amacı üzerinde Maslow araştırmalar yapmıştır. Bu araştırmaların sonucunda ihtiyaçlar hiyerarşisi ortaya çıkmış ve varsayımlar hakkında araştırma yapılmıştır (Tastan, 2003). Bu varsayımlar aşağıdaki gibi özetlenebilir;

- Karşılanan ihtiyaçlar güdü özelliğini yitirmektedir. İhtiyacın sağlanması yerini bir başka gereksinime bırakır.

- İnsanların gereksinimlerin karmaşık olması nedeniyle bu gereksinimlerin ne zaman ortaya çıkacağı tamamıyla bilinemez.
- Özellikle alt seviyeden üst seviyeye doğru gereksinimler sağlanmaktadır.
- Üst seviyedeki ihtiyacın sağlanması ile alt seviyedeki ihtiyacın sağlanması sırasında üst kademenin bekleme zamanı daha uzun bir süreç gerektirir.
- Kişinin bir kademedeki ihtiyacının karşılanabilmesi için önce alt kademedeki ihtiyacın karşılanması gerekmektedir. Böylece bu ihtiyaçlar kademeli olarak ilerlemektedir.
- Bu hiyerarşide alt seviyeden üste seviyeye doğru, temelden özele bir süreç izlenmektedir. Genelden özele doğru bir yol önümeze çıkar (Tastan, 2003).

Başarı Güdüsü Teorisi: İnsanların başarma güdüsünü motive edici bir araç olarak kullanmanın önemini vurgulayan McCleland, bu teori insanların karşısındaki kişi ile olan iletişim ve etkileşiminin verimli olabilmesi için, insanı etki altına alabilme gücünde olarak diğer kişilerden yararlanma olarak kategorize etmiştir. Bahsedilen öncüler sağlanırsa başarma ihtiyacı giderilebilmektedir (Efil, 1999).

Yapılan çalışmalarda üst seviyede başarı güdüsü olanların belli başlı davranış yeteneğine eğilimli olduklarını bildirmektedir. Bu davranış biçimlerinde görülen özellikler aşağıda verilmiştir (Roberts, 1992);

- Yüksek başarı isteyen kişiler düzeyi ne olursa olsun risk almayı istemezler ve başarılarını arttırmak için gerekli unsurlara odaklanırlar.
- Bu kişiler amaçlarına ulaşabilmek için geçen süreçte sürekli bir dönüt alma eğilimindedirler buda hedeflenen başarıya ne kadar ulaşmış olduklarıyla ilgili bilgi sahibi olmalarından kaynaklanır.
- Bu kişiler başarı ile güdülenmektedir ve elde edilen bu başarıdan oldukça zevk alırlar
- Bu kişiler yalnızca ilgilendikleri işe yoğunlaşır ve sadece bu işle meşgul olurlar.
- Bu kişilerin başarı hedefleri yüksek olduğundan sorumluluk üstlenmekten çekinmezler ve kendilerini ön plana tutmaktan hoşlanırlar. Hareketlerinde ise kararlılık gözlenmez.

Çift Faktör Teorisi: Herzberg tarafından ele alınan bu teori temel gereksinimlere odaklanmaktadır. Motivasyon kavramının açıklanmasında Herzberg önemli rol

oynamaktadır. Herzberg ve beraberindeki araştırmacılar bir grup denek belirlemiş ve motivasyon üzerine çalışmalar yağmışlardır (Koçel, 2001).

Çalışma grubundaki bireylerden motive oldukları ve motive olamadıkları zamanların hatırlanması istenmiştir ve bu durumlar birbirleriyle karşılaştırılmıştır. Yapılan bu çalışmada motive eden unsurlar ortaya koyulmuştur (Ataman, 2001).

Erg Teorisi: Maslow'un teorisini destekleme amacı ile Alderfer tarafından oluşturulan bir kuram olarak önümüze gelmektedir (Adair, 2003). İhtiyaçlar hiyerarşisinin örgüt çalışma ortamların uygulanamayacağını söyleyen Alderfer bu nedenle Maslow'un düşüncesinden yola çıkarak yeni bir kuram oluşturmak için çalışmıştır (Adair, 2003).

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi örnek alınmaktadır. Fakat gereksinimler daha basit olacak şekilde ifade edilmektedir. Var olan hiyerarşi sistemi değişmemiştir yani alt basamaktaki ihtiyaç karşılanmadan üst basamağa geçilemeyeceği belirtilmiştir (Adair, 2003).

2.1.3.2 Süreç teorileri

İnsanların amaca güdülenme seviyesini temel amaç olarak nitelendirmektedir. Kısaca kişinin göstermiş olduğu tutumu uygulama ve devam ettirme düzeyi ile ilgili tespit edebilme süreç teorilerinin temel hareket noktası olmaktadır. Bu teoride gereksinimler bireyleri tutuma yönelttiği düşüncesine sahiptir (Eren, 1998).

Kişiyi içsel faktörler ve dışsal faktörler ile etkisi altına alabilmektedir. İnsanların tutumlarına etkisi olan temel ihtiyaçların yanı sıra içsel ve dışsal faktörler daha çok kapsam teorileri içerisinde ele alınmaktadır. Süreç kuramlarında ise kültür ve kişisel faktörler üzerinde durulmaktadır. Temel olarak süreç teorileri aşağıda açıklanmıştır (Balcı, 1992).

Vroom'un Beklenti Kuramı: Bu teoride ise insanların tutumları ön plandadır. Kişilerin hedefi ve hedeflerini gerçekleştirebilme düzeyleri temel noktayı oluşturmaktadır. Seçimlerin davranış ile beraber ortaya çıkan psikolojik olaylar ile ilişkisinin olması bu kuramın temelidir (Balcı, 1992).

Modelin üç ana kavramı Yılmaz (2011) tarafından aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

- Valens: Bireylerin çaba sarfederek ödülü kazanma ölçüsünü ifade etmiştir. Valens derecesi bir eksiği ve bir fazlası olarak +1 ve -1 ile ifade edilmekte ve değişkenlik gösterir. Her insanın talep ettiği ödül faklıdır. +1'li valens değeri kişiyi daha çok motive eder. Yüksek valens ise kişinin daha fazla enerji harcamasını sağlar (Yılmaz, 2011).
- Bekleyiş: Kişinin istediği varsayım ve ihtimal üzerinde odaklanır. Değer olarak 0 ve +1 arasında değişkenlik gösterir ve kişi ödül kazanacağına ilişkin bir beklenti içerisinde ise çaba harcayacağını ifade eder. Bu şekilde beklenti boyutu gereken çaba düzeyini tespit edecektir (Yılmaz, 2011).
- Araçsallık: Kişinin performansı çabaları sonucunda şekillenir. Sonucunda ödül ile buluşabilir ve bu unsur araç olarak kullanılır (Yılmaz, 2011).

Tüm bu çalışmalar doğrultusunda teorileri özetlersek kişi performansı sonucunda ödü ile buluşacağından bu unsuru içsel süreçlerine benimsetmelidir. Tüm bu süreç bireyin kendisine olan inancı ile gerçekleşmektedir. Yani birey ödülü istemektedir (Eren, 1998).

Diğer bir yandan ödül kişi için değerlidir. Ayrıca kişi kendisinden beklenilen başarıyı sağlayabileceğine inanmalıdır (Eren, 1998).

Vroom'un teorisini anlayabilme biraz zordur ve süreç gerektirmektedir. Teorinin karmaşık olması ve bütün durumlara uygulanabilmesi onu zorlaştırır. Süreç teorisi olmasından dolayı bireylerin ne tarafa yöneldiğini, amacını ve taleplerini ifade etmekte iyidir (Yüksel, 2003).

Teoride bireylerin neyi istediğinden daha çok nasıl istediği ve bu sürecin nasıl devam ettiği önemlidir. Bu kuramın eleştiri konusu olan yönü ise ödüle ulaşabilmek isteyen kişinin kolay olarak ödüle ulaşmaya çalışması, en iyiye ulaşmak için ise tüm alternatif alanları denemeyeceğinden eksik bir yön olarak belirtilmektedir (Yüksel, 2003).

Son olarak bu kuramın davranışları tahmin etmeye yönelik yeterli olmaması da eksik bir noktadır (Adair, 2003).

Lawler ve Porter ise güdünün, tatmin ve performans ile eşit olmadığını üç unsurun ayrı değişkenler olduğunu belirtmişlerdir. Bu varsayımda ödüllerin doyum olarak ortaya çıktığını ve güdülenme sonucunda ortaya çıkan iyi performansın kişileri

olumlu etkileyerek ödüle götürdüğünü düşünmektedir. Bu nedenle tatmin ve performansın ödüller ile ilişkili olması düşünülmektedir (Adair, 2003).

Porter–Lawler oluşturduğu modelinin üç basamağı Vroom'un ortaya koyduğu beklenti modelinin aynısıdır. Fakat sarf edilen emek ne kadar fazla olursa olsun yeterli olamayacağını, bireyin bilgi, beceri ve rol algıları ile desteklenme zorunluluğu olduğu ifade edilmiştir (Yüksel, 2003).

Adams'ın Eşitlik (Equity) Kuramı: Adams ve Weick tarafından oluşturulmuş olan bu kuram, sosyal karşılaştırma teorilerinin içerisinde motivasyon ile ilişkili en popüler olandır (Keser, 2006).

İnsanların davranışları ile ilişki içerisinde olan bu kuram iki varsayımdan oluşmaktadır. Birinci varsayıma göre bireylerin toplumsal ihtiyaçları değerlendirme sürecinde ekonomik alışveriş süreçleri izlenir. İkinci varsayımda bireysel ilişkilerde karşı tarafın tutumu göz önüne alınmalıdır ancak bu yol ile sağlıklı ilişkilerin kurulabileceği belirtilmiştir (Keser, 2006).

Adams'a göre, birey göstermiş olduğu performansı çalıştığı ortamda bulunan kişiler ile kıyaslamaktadır. Buda çalıştığı yerde gösterdiği performans için bireye dönüt oluşturmaktadır. Kısaca insan ortaya koyduğu performansı çalıştığı yerdeki insanlarla kıyaslamaktadır (Koçel, 2001).

Amaç Teorisi: Edwin Locke tarafından ortaya konulmuştur. Bireyin bilinçli olarak amaçları ve hareketlerini baz alarak teori davranışının temelini oluşturmuştur. Her insan bir amaç belirler ve bu amaçlar doğrultusunda yaşamını sürdürür. Bu amaçları gerçekleştirebilme için motivasyon gerekmektedir ve bu nedenle motivasyon söylemi ortaya çıkar. Bireylerin amaçları doğrultusunda neyi yapıp yapmamasını ve ne düzeyde çaba sarf etmesi hakkında bilgi verebilmektedir. Teori davranışının oluşumu insanların bilinçli davranışları ile olmuştur. Bu nedenle Edwin Locke, topluluğun başarısına etki eden motivasyon kaynağının, bireylerin amaçlarından doğduğunu ifade etmiştir (Keser, 2006).

Hedefler bireysel ya da topluluk ihtiyacından doğabilmektedir. Topluluk açısından hedeflenen başarıya ulaşabilmek için kişiler araç olarak kullanabilir. Bu araçlar neticesinde de başarı sağlanmaktadır (Can ve diğ, 2006).

Güney'e yüksek motivasyonun oluşabilmesi için hedeflenen birtakım niteliklere sahip olunması gerektiğini belirtmiştir. Hedeflerin gerektirdiği özellikler aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

- Amaçların açık ve net olması gerektiği ve genel ifadelerden kaçınılması önemlidir.
- Kişiler hedefledikleri başarı için gerçekleştirmesi gerektiği amaçları benimsemelidir.
- Oluşturulan hedefler iddialı olmalıdır.
- Hedefler doğrultusunda ne kadar ilerlendiği ve amaçlara ne düzeyde ulaşıldığı belirlenmelidir (Güney, 2000).

Pekiştirme Kuramı: Davranışları şartlandırma veya güçlendirme kuramı olarak da ifade edilen bu teori, kişiyi etkisi altına alan dış faktörlere odaklanır ve ortaya çıkan hareketi sonuç olarak algılar. Bu teoride koşullandırma sonucunda pekiştirmenin ortaya çıkmasıyla davranışçı bir kuram ortaya çıkar. Bu yönü ile amaç kuramıyla farklı kutuplar oluşturmakta ve karşıt boyut meydana getirmektedir (Can ve diğ, 2006).

Bu kuram temelde dışsal faktörler ile ilişkilidir. Davranışların sonuçlarında ödül ve ceza boyutlarında işlev kazanılmaktadır. Yapılan bir işte ödül var ise yönelme fazlayken ceza olduğunda kaçınma ortaya çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda bu yargılar desteklenmiştir. Farklı zamanlarda ve yaşlarda insan ve farklı canlılar (fare, kedi, köpek) ile yapılmış olan deneysel çalışmaların sonucunda da bu düşünce desteklenmiştir (Tınaz, 2000).

Pavlov ve Skinner yaptıkları deneysel araştırmalarda canlıların belirli bir tutum sonrasında yapılan işten haz almasına göre hareketi tekrarlama niteliği göstermeye meyilli oldukları bildirilmiştir.

Tutum sonucunda yapılan işten acı duyuyor ise kaçınma eğilimi gösterecektir. Bu boyut ödül ve cezanın önemini ortaya koymaktadır. Yapılan hareket ise, ödül ve ceza sonucunda öğrenilerek pekiştirilecektir (Can ve diğ, 2006).

Tikici ise bu teoriyi davranış düzeltimi olarak açıklamaktadır. Davranışın düzeltmesinin davranış sonucunu oluşturduğu düşüncesiyle, öğrenim kuramlarından etkilenmiştir.

Davranışa sebep olan etmenin içsel süreçler olduğu konusunu savunan kapsam teorilerinin aksine dışsal faktörlere bağlı olarak geliştiğini savunan süreç teorileri sonucunda karşımıza çıkar (Tikici, 2005).

2.2 Sporda Motivasyon

Sportif aktivitelere katılan bireylerin spor yaparken hem amaçlarının hem de zihinlerinde neler yaşadığı incelemek spor psikoloji alanına girmektedir. Bireylerin belli bir amaçları olmaları gerekir (Tunçer, 2013).

Bireyler bu amaçları gerçekleştirmek için çeşitli çabalar sarf ederler ve bunları gerçekleştirdiklerinde amaçlarını gerçekleştirmiş olacaklardır (Tunçer, 2013).

Sporla uğraşan bireylerin müsabaka ya da antrenmanlarda iyi performans gösterebilmeleri için bu bireyleri nelerin güdülediğinin bilinmesi çok önemlidir. Burada karşımıza çıkan güdüleme kavramını bilmemiz çok önemlidir (Terzioğlu, 1992).

Çünkü sorumluluğu altında sporcuları olan antrenörler ya da sporla uğraşan bireyler bu kavramı iyi analiz ederlerse performansın artıp başarının da aynı yönde artacak olması onlara emin adımlarla ilerleyebilme imkânı sağlayacaktır (Terzioğlu, 1992).

Antrenör ya da öğretmenler için en önemli detay, bu kişilerin harekete başlatıcı olarak karşımızda yer almalarıdır. Sporcu yapan bireylerin başarıya ulaşmasında çok önemli yerleri vardır (Şirin ve diğ, 2008).

Sporda sporcuların yüksek performanslara çıkabilmeleri için, yoğun ve yüksek tempolu antrenmanlara katılmasının yanında yüksek performansı farklı hava şartları ve izleyicilere rağmen en üst seviyede tutması sporcuların güdülenmesine bağlıdır (Şirin ve diğ, 2008).

Güdülenme, Spor yapan bireylerin sosyal ve biyolojik ortamında varlığı sürdürebilmeye dair olan davranışlarının temel olarak adlandırılır. Terim olarak bilinçli ya da bilinçsiz, öğrenilmiş psikolojik gidişat ve genetik için kullanılan terim olarak karşımıza çıkar.

Güdülenmeyi olumlu yönde kullanmak için antrenörlerin sporcuları her yönüyle iyi tanımasının yanı sıra ilgilerinin ve ihtiyaçlarının neler olduğunu iyi bilmesi gerekir (Doğan, 2004).

Her yapılan sportif bir faaliyetin mutlak bir hedefi vardır. Sporda motivasyondan bahsedecek olursak, çalışmada olan sporcu ve bu çalışmanın kendisi ile olan ilişkileri açısından iki bölümde toplamamız mümkündür.

Birinci bölümde sporcunun kendisi ve çevreyle olan ilişkisi olarak nitelendirebiliriz. İkinci bölüm güdüleme çalışmasının amaç, içerik ve en iyi seviye başarı olarak söylememiz mümkündür. Bu doğrultuda spor motivasyonunu 6 başlık altında inceleyebiliriz (İkizler ve Karagözoğlu, 1997).

- Sporcular ile ilgili motivler ve spor aktivitesinin kendisi ile olan motivleri: Sporcunun bedensel faaliyetleri, hareket, belli başlı spor hareketlerinden tatmin olma, sporcuların kendini bilme ve gerçekleştirmesi, meydan okuma dürtüsü, heyecan ve macera gibi içten gelen motivler belirleyici rol üstlenirler.
- Spor aktivitesinin kendisi ve toplumsal düzeyde sporcularla alakalı olan motivler: Başka bireylerle karşılıklı etkileşim ve spor yapma gibi dışsal boyutlar bu süreçtedir.
- Spor aktivitelerinin sonuçlarının yanında direkt sporcularla ilgili olan motivler: Sporcuların kendi kendilerini onaylama yönünde yapmış oldukları başarı motivi çalışması. Burada amacın önemli olması kadar gerçekleştirilme düzeyi de önem arz etmektedir.
- Spor aktivitelerinin sonucu ve sporcunun toplumsal çevre ile olan motivler: Toplumsal saygınlık görme, prestij ve bunun yanında başka bireyler tarafından onaylanma gibi özellikler.
- Üst düzey amaçlara varmak için spor aktivitelerinin kendisi ve sporcu ile alakalı olan motivler: Rekreatif etkinlikler, sağlık, maddi kazanç ve dış görünüş gibi içsel faktörler yer alır.
- Üst düzey amaçlara varmak için spor aktivitelerinin kendisi ve toplumsal alan içinde sporcuyla alakalı motivler: Başkalarıyla iletişim kurma, arkadaşlık, toplumda kendine yer edinme gibi dışsal faktörler yer alır (İkizler ve Karagözoğlu, 1997).

2.2.1 Sporda motivasyon çeşitleri

Sporda motivasyon çeşitleri nitelik ve nicelik olarak adlandırılır. Bunlarda kendi aralarında çeşitli alt başlıklara ayrılmaktadır.

2.2.1.1 Nitelik açısından spor motivasyonu

Performansla ile ilgili önemli bir yere sahip olan zihinsel durumlar bireylerin motivasyonu üzerinde çok önemli derecede etkili olmaktadır. Çünkü nitelik ve nicelik değişiklikler sporcuların performansını ya olumlu yönde artırır ya da olumsuz yönde düşürür (Küçük ve Koç, 2004).

Nitelik yönünden motivasyonu inceleyecek olursak, motivasyon ikiye ayrılır. Bunlar genel ve özel spor motivasyonudur (Karageorghis ve Terry, 2017).

Genel spor motivasyonu kavramı içinde, bireylerin içinde yaşadığı toplum tarafından takdir görme, dost edinme, sporda başarılı birey olma, çevrede kedine yer edinme, statü kazanma ve toplumsal ihtiyaçlar yer alır (Küçük ve Koç, 2004).

Bahsettiğimiz bu güdüler dışsal güdülerdir ve bireylerin düşünce ve görüşleri üzerinde çok önemli bir yere sahiptir. Bu etkenler bireyleri spora sevk eden etkenler olarak adlandırılır (Karageorghis ve Terry, 2017).

Bireyleri spor yapmaya sevk eden psikolojik ve sosyal gereksinimlerden kısaca şöyle sıralayabiliriz; Aktif olma isteği, bireyin kendini tanıması, bireyin kedini anlatabilme ve kanıtlama, şöhret olma arzusu, prestij sağlama ihtiyacı, lider olma isteği, macera isteği, karar verme ihtiyacı içinde olma arzusu (Karageorghis ve Terry, 2017),

Özel spor motivasyonu biyolojik içeriğe sahip bir motivasyon örneğidir. Bireyler hareketler eşliğinde rahatlık hissetme, kedilerini sağlıklı bulma, üstün seviyede başarılı olma gibi güdüler bu gurubun içinde yer alır (Karageorghis ve Terry, 2017).

Özel spor motivasyonunu sporun yapılış amacı doğrultusunda 3 başlıkta inceleyebiliriz (Küçük ve Koç, 2004).

Sporda oyun: Burada amaç bireylerin boş vakitlerini değerlendirmesinin yanı sıra bireylerin kendilerini toplumda kabul görme ve başarılı olmak gibi anlamlar içermektedir. Burada gaye eğlenmektir (Küçük ve Koç, 2004).

Sporda sağlık: Burada ki esas olan gaye ise bireylerin sağlıklı yaşam sürmek istemeleridir (Küçük ve Koç, 2004).

Sporda performans: Burada durum motivasyon kavramı açısından biraz karışık görülmektedir. Çünkü sporcular düzenli antrenman yapabilmeleri için hem genel hem de özel motivasyon yönünden gerekli birikime sahip olmalıdırlar.

Sporcular yaptıkları işleri sevdiklerinde onların hem performansları artacak hem de toplum tarafından başarılı bireyler olarak adlandırılacaklardır (Küçük ve Koç, 2004).

2.2.1.2 Nicelik açısından spor motivasyonu

Yapılan birçok araştırmadan elde edilen sonuçlara göre nicelik boyutundaki yetersizliklerin zihinsel sürece etkisinin fazla olduğu görülmüş bu da bireyin performansını olumsuz yönde etkilemiştir. Bahsettiğimiz bu nicelik yönünden spor motivasyonu durumlarını genel anlamda üç kategoride inceleyebiliriz (Doğan, 2004).

Yetersiz motivasyon: Sporcu olarak adlandırdığımız bireylerin motivasyonlarının çok düşük olduğu durum demektir. Bu motivasyona sebep olan durumlar:

- Başarıya tatmin olan sporcu ve takımlar
- Yarışmanın değersiz oluşu
- Rakibin gücünü çok fazla görüp, kendini gösteremeyip yenilgiyi kabullenme
- Rakibi küçümseme gibi durumlar hem sporcuların hem de takımların motivasyon seviyelerini düşürmektedir (Doğan, 2004).

Yeterli motivasyon: Organizmada istenilen yüksek seviyede ki başarının gerçekleşmesidir. Bu seviyede sporcu yüksek performans sergilemenin yanında karar vermesi, enerjisini koruması ve plana uygun hareket etmesidir (Doğan, 2004).

Aşırı motivasyon: Bu motivasyon türünde sporcular çok üst seviyede güdülenirler. Sporcular sadece kazanmak için odaklanmıştır, gereğinden fazla antrenman yaparlar. Bu durum ortaya endişeyle birlikte aşırı motivasyonu çıkarır. Sporcu burada çeşitli belirtilerle karşı karşıyadır (Doğan, 2004).

Fizyolojik:

- Nabzın yüksek seviye durumu

- Ellerin terlemesi
- Vücutta titreme
- Yüksek düzeyde uyarılmışlık
- Tuvalet ihtiyacının sıkça olması

Psikolojik:

- Güven kaybı
- Hatırlamama durumu
- Dikkat dağınıklığı
- Davranışlarda kontrol kaybı durumu (Doğan, 2004):

2.3 Spora Katılım Motivasyonu

Spor ve egzersiz psikolojisinde adı geçen spora katılım, bireylerin fiziki etkinliğe yönelmesini sağlamak amacıyla kullanılır (Markland ve Ingledew, 2007).

Düzenli olarak spora katılımı gerçekleştiren sporcuların burada algılayabildikleri yeterliliklerinin spora katılmayanlara oranla daha yüksek ve kaliteli olması, gelecekten daha umutla beklenti içinde olmalarının yanı sıra daha inatçı bir yapıya sahip oldukları Robert ve diğ. (1981) yapmış oldukları çalışmada rastlanmıştır.

Tüm bireylerin spora katılım motivasyonları farklıdır (Yılmaz, 2002). Bu farklılıklar bireylerin spora katılma sebeplerinin ne kadar önem arz ettiği ve ne kadar kuvvetli olduğuyla ilgilidir.

Spor yapan bireyler yapmış oldukları bu aktiviteleri algılamada anlam elde edebiliyorsalar o zaman sporcular bu aktivitelere katılmak üzere daha yüksek seviyede motivasyon sağlar. Bundan ötürü her bireyin spora katılım nedenleri değişiklik göstermektedir (Yılmaz, 2003).

Spor katılım, Passer, beceriyi geliştirme, heyecan hissi, bireyin fiziksel olarak iyi olma durumu, statü sahibi olma, enerjiyi harcama durumu ve bir yere aidiyet gibi 6 grupta incelemiştir (Oyar ve diğ, 2001).

Başka araştırmacılar Gill ve diğ., gençlerin aktiviteye katılma sebeplerini beceri, eğlence, arkadaşlık, takım ruhu ve bütünlüğü, statü sahibi olma, fiziksel uygunluk

için ve diğer nedenler gibi 8 başlıkta toplamış ve spora katılım motivasyon ölçeğini geliştirmişlerdir (Oyar ve diğ, 2001).

Kilo kaybetme, kendini dirençli hissetme gibi birden fazla nedenin bireylerin spora katılmalarında çok önemli bir yere sahip olduğunu öne süren Weinberg ve Gould (2015) motivasyonla ile ilgili yaş düzeyi, cinsiyet farklılıkları ve kültürel değişikliklere önem vererek, bunların yanında aile baskısı, bir şeyler yapma arzusu, beceri geliştirme gibi nedenlerinde çok önemli olduğunu belirtmişledir (Yılmaz, 2003).

Yan ve Cullagh (2004), hem Çinli hem de Amerikalı çocuklar ve aileleri üzerinde yaptığı çalışmada, Çinli ailelerin sağlıklı yaşam için çocuklarını spora yönlendirirken, Amerikalı aileler ise çocuklarını daha çok bireysel rekabet ya da takım sporlarını yönlendirmiş ve Amerikalı çocuklarda daha çok rekabet için spora yönlenmişler. Bur dan da anlaşılıyor ki kültürel farklarda spora katılımda etkin rol sahibidir.

Weinberg ve Gould (2015) yaptıkları çalışmada genç sporcularının aralarında ki cinsiyet farklarının motivasyon üzerinde etkili olduğunu savunmuşlar. Ryan ve diğ. (1997), tarafından yapılan bir diğer çalışmada ise kız çocuklarının erkeklere oranla eğlence olarak ve arkadaşlık olarak spora katılmaya daha çok önem vermişlerdir.

Yapılan birçok çalışma da spora katılım motivasyonlarının birden çok sebebi olduğu bilinmektedir. Eğitimin önemli bir parçası olan beden eğitimi ve spora katılımın güdülenmesi farklı boyutlarda olduğundan burada antrenörlere, öğretmenlere ve sporculara büyük görevler düşmektedir. Gençleri spor yapmaya iten sebepler araştırılmalı ve tespit edilmelidir (Aslan ve Altay, 2009).

Her birey birbirinden farklı yapıya sahip olduğu için bireylerde spora katılımı etkileyen faktörlerde farklılık göstermektedir. Bu aşamada kısaca aile, zihinsel umut, bireyin kendini gerçekleştirmesi, psikolojik beklenti, kitle iletişim araçlarının rolü, bireyin arkadaş çevresi, bireyin sağlıklı olma beklentisi, hareket etme ihtiyacı, mücadele, bireyin okul çevresi ve gibi özelliklerle ilişkileri değerlendirilmektedir (Zorba, 2006).

Aile:

Bireylerin kişiliğinin oluşmasında ki en önemli mihenk taşı ailedir. Bireyler aile ortamı içerisinde sosyal bir olguya sahip olurlar. Kişilik yapısının oluşması ve

olgunlaşmasında aile yapısı çok önemli bir yerdedir. Aile bireyleri farkında olmadan çocuklarına aslında rol model olmaktadırlar (Zel, 2001).

Ailelerin yaşam tarzları ve kültürleri onların çocuklarının sportif aktivitelere katılımını etkilerken beraberinde hangi spor türünde yer alacağınıda değiştirebilir. Toplumsal bir olgu olarak incelenen spor ailelerin sosyo-ekonomik düzeylerine bağlı yaygınlaşmaktadır ve gelişmeler göstermektedir. Tabi ailede maddi anlamda sıkıntılar meydana geldiğinde bu da aile bireyleri içinde yer alan çocukların spora katılımlarında çeşitli sıkıntılar yaşamasına sebep oluyor (Zel, 2001).

Aile kurumu sosyal öğrenmede çok önemli bir yere sahiptir bu da çocuklarının spora katılımını etkilemektedir. Bu durumda eğer aileler çocuklarının sportif aktivitelere katılmasını desteklerseler ve onları cesaret verirseler spora katılım için çok büyük adım atmış olup ve bu konuda son derece etkili olurlar (Kızılkaya, 2009).

Zihinsel Umut:

Beceri sporda doğrudan değil, sonradan kazanılır. Becerileri öğrenmede bireyin zihni ve fiziksel düzeyi aynı anda beraber hareket etmelidir. Spor yapan genç yaşta ki bireyler ya da daha küçük yaşta ki bireyler bu olayı gerçekleştirirken diğer spor yapan bireylerle kendilerini mukayese ederler ve bununla beraber kendilerine özgü teknik ve taktik belirlerler. Bu yolla bireyler zihinde belli bir birikim elde ederler. Bu sayede bireyler kendi yaşam ve amaçlarına uygun hareket etme becerisi kazanırlar (Hazar, 2000).

Bireyin Kendini Gerçekleştirmesi:

Bireyler spor yaparken kişilik özelliklerini daha iyi seviyeye ulaştırmak için kendine serbest bir yer edinmek ister. Çünkü sporcular bu sayede kendini bulur yani gerçekleştirir (Hazar, 2014).

Burada antrenör önemli rol oynar, bireyi baskı altında tutarsa kişi istediğini yapamaz, fakat ona fırsat verir ve onu motive ederse kişi kendini gerçekleştirme konusunda üst seviyelere ulaşır (Hazar, 2014).

Psikolojik Beklenti:

Spor yapmanın bireylere kazandırdığı dayanıklılık, güç, kuvvet ve zinde olma gibi faydaları olduğu gibi psikolojik faydaları da bir hayli fazladır. Spor yapmak

bireylerin kaygı seviyesini ve stres seviyesini düşürdüğü yapılan psikolojik çalışmalarda görülmektedir (Günel, 2018).

Yaşadığımız toplumda stresle sürekli karşı karşıyayız. Bu yüzden spor yapmak stresi azaltacağından bireyler psikolojik olarak daha rahat durumda olacaklar. Sporda bireyler rutin yaşamlarından uzaklaşıp rahatlama hissi, kendini mutlu ve huzurlu hissetmiş olacaklardır (Günel, 2018).

Kitle İletişim Araçlarının Rolü:

Kitle iletişim araçları spor olaylarını insanlara aktarmada çok önemli bir yere sahiptir. Bu sayede üst düzey sporcuları ekran karşısında gören genç sporcular onları rol model alma yolunda ilerlemektedirler (Hazar, 2004).

Kitle iletişim araçları aynı zamanda spor ile ilgili eğitici ve spora sevk edici rolleri de üstlenirler. Bununla beraber okul dışı gençleri ve ev kadınları olmak üzere bu tarz bireyleri spora yönlendirme de önemli bir yere sahiptir (Hazar, 2004).

Bireyin Arkadaş Çevresi:

Bireylerin sosyal ilişkilerinde arkadaş çevresi önemli bir yere sahiptir. Bireyin bu arkadaş gurupları toplumda yararlı faaliyet gösteren bir gurup ya da olumsuz özelliklere sahip bir gurup olabilmektedir. Bu guruplar bireyi etkilemede önem arz ederler (Özerkan, 2004).

Bireyin Sağlıklı Olma Beklentisi:

Yaşadığımız çağda insanlar trafik problemi, gürültü, çarpık yapılan kentleşme gibi durumların yanında ekonomik ve kültürel problemler gibi durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum kişileri psikolojik yönden kötü duruma itmektedir (Zorba, 2006).

Kaygı insanlarda dolaşım sistemi gibi birçok problemi beraberinde getirir. Spor bireyleri bu olumsuzluklardan uzak tutup onları sağlıklı birey olma yolunda ve yaşamlarını daha iyi sürdürmelerine yardımcı olur (Koç, 2005).

Hareket Etme İhtiyacı ve Mücadele:

Bireylerin hareketsiz yaşamları ya da hareket etme kısıtlılığının olması sonucu bireylerde performans yönünden bir düşüş oluşturmaktadır. Bu bireyler daha fazla

saldırgan ya da aniden daha fazla hareket etme ihtiyacı gibi olumsuz durumlarla karşı karşıya kalmaktadır (Koç, 2005).

Okullarda verilen beden eğitimi dersleri gençlerin hem fiziki hem de dengeli bir yaşam sürmeleri için önemlidir. Bunu yanında bireyler spor yaparken birbirlerine üstünlük sağlamak için mücadele içinde olurlar. Mücadele, bireyin kendini başkalarıyla karşılaştırma ya da kendi yeteneklerinin farkına varma gibi ihtiyaçlardan ortaya çıkar (Balcıoğlu, 2003).

Bireyin Okul Çevresi:

Bireyin okul çevresi, aile çevresinden sonra önemli bir yere sahiptir. Okulda bireyleri spora yönlendiren beden eğitimi öğretmenlerimizin önemi çok büyüktür (Balcıoğlu, 2003

Genç ya da daha küçük yaşta ki bireyler gelişim çağlarının önemli bir kısmını da okullarda gerçekleştirirken burada spor yaparak gelişim çağlarının daha sağlıklı, daha mutlu geçirebilirler. Bu da onları daha iyi alışkanlıklara sahip bireyler yapar (Balcıoğlu, 2003).

2.4 Boş Zaman

Teknoloji ile sanayinin gelişmesine paralel olarak zaman kavramında da yeni gelişmeler yaşanmıştır. Çalışma dışı zamanın ortaya çıkması insanlar için keyifli zaman geçirebilecekleri informal alanlar ortaya çıkarmıştır. Bu gelişmeler literatürde "boş zaman" ya da "serbest zaman" olarak ifade edilmiştir. Bu kavramların hangisinin kullanılacağına dair tercih halen tartışılmaktadır (Altunay, 2015).

Zaman kavramının boş olmayacağı yaklaşımı serbest zaman ifadesini tercih ettirmektedir. Serbest sözcüğünün gerçek anlamından habersiz olarak bu kavramın kullanıldığı gözükmektedir. Serbest sözcüğü Farsça bir kelimedir ve başı bağlı olan anlamındadır.

Bu nedenle serbest zaman kavramı çalışma dışında kalan zamandan ziyade planlanmış ve düzenlenmiş zaman dilimi olarak değerlendirilebilir. Serbest sözcüğünün karşıtı olarak serbaz sözcüğü ifade edilir eş anlamlısının ise boş ve başıboş kelimeleri olduğu söylenmektedir. Bu doğrultuda boş zaman kavramının

serbest zaman kavramı yerine kullanılması sözlüğe ve etimolojiye uymaktadır (Doğan, 2002).

Boş zaman kavramı sözlükte kişinin örgürce kullanabildiği yaşam ve iş ile ilgili yapmak zorunda olduğu sorumluluklar ve görevler sonrasında kalan zaman olarak ifade edilmektedir (Şahin, 2002).

Bu tanıma benzer bir kavram olan rekreasyon iş ve zorunlu gereksinimler için ayrılmış boş zamanda, kişinin yaşamında, iş yükü ve negatif çevresel durumlardan etkilenen fiziksel ve zihinsel sağlığın iyileştirilmesi, korunması ve sürdürülmesi için gerçekleştirilen, kişisel doyum sağlama ve zevk almak amacı ile kişinin isteğine göre gönüllü olarak ferdi veya grup olarak katıldığı etkinliklerdir (Şahin, 2002).

Boş zaman terimi dünya literatüründe etkinlik olarak değerlendirilmektedir. Bundan dolayı boş zaman etkinliği kavramı, kişinin çalışma, ailevi ve sosyal sorumluluklarına gerçekleştirdikten sonra özgür olarak katılabileceği, dinlenme, eğlenme, bilgi ya da becerilerini geliştirme, sosyal alanlarda gönüllü olarak yer alma gibi uğraşılardır şeklinde tanımlanmıştır (Altunay, 2015).

Sanayileşme ile paralel olarak insanların yaşam alanı, çalışma yerlerinden ayrılmış ve bu durumda boş zaman aktivitelerinin önemini arttırmıştır. 19.yüzyılda uygulanan yoğun haftalık çalışma düzeni son zamanlarda hafifletilerek haftalık 40-45 saatlik bir iş temposu ile düzenlenmesi çalışan grubun günde 2 ila 3 saat gibi boş zamana sahip olmalarını mümkün etmiştir (Altunay, 2015).

Gelişen ülkelerde şehirleşme sürecinde; haftalık çalışma saatlerinde işveren-işçi ve hukuki açıdan değişilemez bir azaltma baskısı altındaydı. Benjamin Hunnicutt'un aktarmasına göre; 19. yy Amerika'sının reform politikasında iş saatlerinin azaltıma çabası öenmli bir sorun haline gelmiştir (Hunnicutt, 1984). Günlük olara sekiz saatl olan çalışma zamanı uzun süre Amerika'nın yanında diğer ülkelerde de uygulanan haftalık çalışma zamanlarının azaltılma çabalarında da doğrusallık göstermektedir.

Kongre 1868'de, tamirci ve işçiler açısından işverenler ile federal hükümet arasında yapılmış olan bir kontrat ile günlük çalışma zamanını 8 saat olarak belirlemiştir. 1868'de bu kanunu takiben, işçi cemiyetleri de farklı bölgelerdeki işçilerin de günlük 8 saat çalışma zamanını sahip olmaları gerektiğini desteklemiş ve çaba göstermişlerdir. Bu çabaların sonucunda 1890 yılında başarıya ulaşmışlardır (Altunay, 2015).

Bütünüyle, tarım dahil olarak tüm sanayi sektörlerinde ortalama olarak haftalık çalışma zamanı 69,7'den, 1860 yılında 61,7'ye, ve 1910 yılında 54,9 saate düşürülmüştür. Sonucunda, 19. yy. son yarısında, boş zaman kavramı ile ilgili konular ortaya çıkmaya başlamıştır (Mclean ve diğ, 2008).

Nationally Representative Time Diary araştırmalarında gösterilen; 1965 yılından 1985 yılına kadar, toplam olaran haftalık çalışma zamanlarında kadınların 6,2 ve erkeklerin 6,0 saatlik bir azaltma olmuştur. Boş zaman, 1965 yılından itibaren yaklaşık haftalık altı saat şeklinde artma gösterdi. Hem erkek hem de kadınlar haftada yaklaşık 40 saat boş zaman süresine sahip olmaktadır (Mclean ve diğ, 2008).

Boş zaman konusunda esas kazanımı 1965-1975 yılları arasında olduğu halde temel açıdan nüfusun tüm sektörlerinde boş zaman hakkına sahip olunmuşdur. 1975'den itibaren yalızda haftada birden iki saate kadar sahip olunan boş zaman süresi varken, bu durum haftada ortalama altı saat olması oldukça önemlidir (Mclean ve diğ, 2008). Bu, yıllık ek olarak haftalık 40 saat çalışmadan daha çok bir kazanımdır yada ilave olarak bir ay veya yarım tatil olarak da ifade edilmektedir.

Hafta içerisindeki çalışma saatlerinde boş zamanda artış olurşurken, boş zaman çoğunlukla hafta sonlarında olmayıp hafta içi günlerde belirmiştir. Boş zaman hafta içinde günlük beş saat, Cumartesi altı saat, Pazar 7,5 saate çıkmıştır. Söz edilen haftada boş zaman, olasılık açısından daha sınırlı olabilmektedir (Mclean ve diğ, 2008).

Kısaca, bir günün boş olması yapılacak faaliyetlerin daha geniş çapta değerlendirilmesidir. Örnek verilecek olursa geziye çıkma, bot ile açılmak vb. bu tarz aktiviteler iş haftasında ortaya çıkan 45 dakikalık bir boş zamana sığdırılması zor olacaktır (Godbey, 1997).

Ek olarak boş zaman aslında dramatik olarak tatillerde fark göstermektedir. Tatil zamanlarında 7,4 saat bir boş zamanın oluşması klasik bir Pazar gününden daha fazla anlam içermesine rağmen, günde 20 dakika daha az televizyon izlemekte dramatik düşüşe neden olmaktadır. En büyük artış ise yaklaşık iki saat süres ile spor, yürüme ve diğer açık alan faaliyetlerinde ortaya çıkmaktadır (Godbey, 1997).

Ankete katılan kişilerin, çoğunlukla boş zamanlarında en az 3 gün süren tatillere veya geniş zaman aralığı olan şeklinde tercihte bulunduklarını göstermektedir. Son

birkaç yıldır ise hafta içerisinde artan boş zaman genellikle televizyon izleme seçeneği ile geçirilmektedir (Godbey, 1997).

Thornstein Veblen 1899'da boş zaman kavramını, zamanın verimsiz teketilmesi olarak ifade etmiştir. Bu tanımım ile, yitirilen zaman sonucunda kişinin gelir ya da kazanım ortaya koymadığını belirtmiştir. Bu tanımdan sonraki tanımlar farklı olarak artmıştır.

Boş zaman ile ilgili iki tanımsal temadan bahseden Bennet Berger, ilk olarak istihdama alanında sağlanmayan zaman, ikinci olarakta yüksek değer ve gereksinimlere odaklanan zaman olarak tanım yapmıştır. Altı boş zaman tanımında bulunan Max Kaplan; humanistic/klasik tanım, terapik yaklaşım, niceleyici model, kurumsal görüş, bilgi kuramı yaklaşımı ve sosyolojik yaklaşım olarak açıklamıştır. James Murphy ise boş zaman türleri ile ilgili Max tarafından yapılmış tanımlara benzer olarak altı tanım yapmıştır (Altunay, 2015):

- İsteğe bağlı zaman,
- Sosyal araç,
- Sosyal sınıf, ırk, ve meslek,
- Klasik,
- Fayda güdülmeyen,
- Holistik.

Boş zaman kavramı ile ilgili karmaşık tanımlar yapılsa da boş zamanın sınıflandırılmasında "aktivite", "zaman" ve "şart" yaklaşımları etkili olmuşlardır (Kelly, 1990). Rekreasyon tek başına bir sınıflanmış etkinlik olarak değil aynı zamanda deneyimlerin birleşmesinden oluşan kavram olarak açıklanabilir. Açık alan rekreasyon deneyimi beş ayrı aşamayı içermektedir:

- Plan- seyahat için hazırlanma, plan aktivitesi ve memnuniyet tahmini,
- Seyahat-tam açıdan bir yerden bir yere gitme,
- Uygulama-aktivite ile yoğun uğraşmak,
- Dönüş- eve dönüşün tahmini,

- Anıları hatırlamak-tecrübe anıları, bir sonra yapılacak seyahati düşünmek, fotoğrafların gösterilmesi (Henderson ve diğ, 2001).

Parker (1995) iş ve boş zaman ilişkisini bireysel düzeyde Şu üç kavramla ifade etmektedir: "extension (büyüme)", "opposition (karşıtlık)" ve "neutrality (tarafsızlık)". "Büyüme" kavramı, boş zaman aktivitelerinin birinin iş hayatına dair aktivitelerine sıklıkla benzer olmasıdır.

Yani boş zaman ya da iş olarak görülen aktiviteler arasında keskin bir fark olmamasıdır. "karşıtlık" kavramı ise boş zaman aktivitelerinin bilinçli şekilde iş hayatıyla ilişkili olmaması durumudur. Boş zaman olarak görülen iş arasında net bir fark olmaktadır. "Tarafsızlık" kavramında ise, genellikle işten farklı kasıtlı olmayan fakat bilinçli, çoğunlukla birinin yokluğunun diğeri olarak tanımlamadan iş ve boş zaman arasında oluşan farkı değerlendirme durumudur.

Bireysel seviyede Parker (1995), iş ila boş zaman ilişkisinin önemli ve dikkatli tanımlanma gerektirdiği konusunu vurgulamaktadır.

2.4.1 Boş zamanın temel fonksiyonları

Boş zaman sosyal, kültürel, ekonomik, fiziksel özellikler gibi birçok unsura bağlı olarak değişmektedir ve temelde dinlenme fonksiyonu, eğlenme fonksiyonu ve gelişim fonksiyonu olarak sınıflandırılmaktadır (Altunay, 2015).

2.4.1.1 Dinlenme fonksiyonu

Dinlenme, yeniden kazanma veya çalışma sonrası stres ve yorgunluk atabilme, gerginlikleri ve stresi ortadan kaldırma özelliklerini üstlenmektedir. Çalışma süresi günde 12-15 saat olan sanayi devriminin başlarında, çalışanlar boş zamanlarını yalnızca fiziksel kuvvetlerini yeniden düzenlemek ve dinçleştirmek amacıyla dinlenme fonksiyonunu uygulayarak geçirmekteydiler (Kılbaş, 2001).

Çalışanlar için boş zaman yalnızca yarınlara fiziksel olarak hazır olabilmek anlamına gelmekteydi. Günümüzde sanayileşmiş toplumlarda iş ve iş dışındaki zamanlar düzene sokulduğundan, dinlenme, fiziksel ve zihinsel açıdan yenilenmek hedefiyle, aktif veya pasif birden çok boş zaman aktivitesinin uygulanması anlamına gelmektedir (Karaküçük, 2008).

19. yüzyıl sonrasında ortaya çıkan sanayi devrimi ile sanayileşme ve fabrikaların artışa geçmesi sebebiyle bu bölgelere büyük göç hareketliliği yaşanmıştır. İnsanlar yoğun olan iş yaşamlarından, nüfus artışından ve büyük şehirlerden sıkılmaktadırlar ve rahatlayabilecekleri yerler aramaktadırlar buda insanları rekreasyonel alanların arayışı içerisine sokmaktadır (Karaküçük, 2008).

2.4.1.2 Eğlenme fonksiyonu

İnsanların içindeki bıkkınlığı, sıkıntıyı ortadan kaldıran veya bir sıkıntı sonrasında rahatlamayı belirten, günlük gereksinimler haricinde, oyunlardan zevk almanın önde olduğu sportif uğraşılar ya da diğer aktivitelere katılım eğlenme fonksiyonu içerisinde ele alınır. Bu aktivitelere katılım aktif yada pasif olabilmektedir (Karaküçük, 2008).

Eğlenmek, zamanı zevk alarak geçirmenin yanı sıra can sıkıntısını ve kaygıyı gidermek anlamlarınıda taşır (Karaküçük, 2008).

Kelime anlamı olarak mutlu ve hoş zaman geçirme anlamı taşıyan eğlenmek kavramı hayatın en önemli parçalarından biri haline gelmektedir. Toplumlardaki bireyler ne kadar çok boş zaman aktivitesine katılırsa o kadar başarılı görülmekte ve toplum içerisindeki statüleri artmaktadır (Kılbaş, 2001).

İnsanlar günlük yaşamlarında eğlenceye verdikleri önem net bir şekilde görülmektedir (Püsküllüoğlu, 2004). Boş zamanın basit olarak sadece dış faktörler sonucunda ortaya çıkmadığını aksine zihinsel bir durum olduğunu belirten Torkildsen, eğlenmenin içsel bir istek olduğunu ve kişilerin boş zamanlarında kendilerini tatmin edebilecek durumlara gereksinim hissettiklerini belirtmiştir (Karaküçük, 2008).

2.4.1.3 Gelişim fonksiyonu

Bu fonksiyon kişinin kişiliğini geliştirmesinde yardımcı, çıkarcı olmayan aktiviteleri içerirken, insanların düşüncelerini iş monotonluğundan kurtararak sosyal anlamda daha geniş katılımlar sağlanmasına taban oluşturmaktadır (Karaküşük, 2008).

Boş zaman insanlara kendilerini mesleki alanlarda geliştirmesi için imkan tanımaktadır ve böylelikle birey devamlı gelişim içindeyken günümüz toplumlarının sorumluluklarını yerine getirmektedir (Balcı, 2003).

Bu doğrultuda da gelişim fonksiyonu yerine getirilmiş olur. Günümüzde geleneksel anlamdaki meslek anlayışları kaybolmuş ve üretim yöntemleri makineleşmiştir. Bu nedenlede bir işteki çalışma düzeninin kurulması, insanları birçok açıdan etkilemektedir (Karaküşük, 2008).

İnsanların her anlamda rahatlayabilecekleri, dinlenebilecekleri, yaşadıkları huzursuzlukları giderebilecekleri ortamların oluşturulabilmesi için işten kalan zamanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenlede bu fonksiyonu boş zaman kavramı üstlenmektedir (Karaküşük, 2008).

Etkili ve verimli bir zaman diliminin kullanılması aile ve okulların görevleridir ve önemli bir eğitim sorunudur. Yanlış ve verim elde edilemeyen zaman kullanımları yalnızca bireyleri değil toplumlarıda etkileyebilmektedir. Bu nedenle zamanın iyi kullanılması gerekmektedir (Kılbaş, 2001).

İyi zaman kullanımı kişinin yaşamının her alanındaki eylemleri için ayırdığı zamanlar arasında kurabileceği denge ile ilişkilidir (Kılbaş, 2001).

Boş zaman verimli kullanıldığında kişisel ve toplumsal gelişmeler ortaya çıkmaktadır. Boş zaman verimsiz kullanıldığında ise bunalım, mutsuzluk gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır (Balcı, 2003). Bu dengeyi sağlayabilmek için öğretmenlerin boş zaman değerlendirme ve yönetme açısından öğrencilerine ve topluma örnek teşkil etmesi gelişim fonksiyonunun uygulanmasını sağlayacaktır.

2.4.2 Boş zamanları değerlendirmenin yararları

Boş zamanın kişisel açıdan faydaları; fiziksel sağlık, zihinsel sağlık, sosyalleşmek, yaratıcılık, beceri ve yeteneklerin gelişmesi, çalışma başarısı, iş veriminin artmasında olumlu katkı sağlamak, ekonomik canlılık, mutluluk hissi olarak sıralanabilir (Balcı, 2003).

Toplumsal açıdan faydaları ise; sosyal dayanışmayı, yardımlaşmayı ve bütünleşmeyi sağlayarak demokratik toplumlar meydana getirmesidir (Karaküçük, 2008).

Bu düzeyde verimli olan bi sonuç çıkarmak ancak bireysel ve toplumsal olarak bir etkili eğitim süreci ile oluşabilecektir. Öğretmenlerin bu süreç içerisinde aldıkları rolde toplumun geleceği açısından önemlilik arz etmektedir (Karaküçük, 2008).

2.4.2.1 Fiziksel yararları

Sağlıklı hayatın gerekliliği için esas parça egzersizdir, ayrıca bir nevi gönüllü olarak yapılan boş zaman aktivitesidir. Teknoloji insanlara kolaylık sağlamaktadır, bu kolaylıklar beraberinde kişilerde hareketsizlik ortaya çıkarmaktadır ve insanlar daha az enerji harcayarak hayatlarını sürdürmektedir (Zorba, 2008).

Hareketsiz yaşam tarzıda obezite, kalp, kolesterol, yüksek tansiyon, kas ve eklem rahatsızlıkları gibi sağlık sorunlarını ortaya çıkarmaktadır. Egzersiz yapmanın sağlığı koruduğu bilimsel araştırmalarla ispatlanmış bir gerçektir (Zorba, 2008).

Beden sağlığı, sağlık denilince akla gelen ilk kavram olarak anlaşılmaktadır ancak sağlık kavramı, insanın psişik ve tinsel yaşamını da kapsayan genel bir kavramdır. Sporun boş zaman faaliyeti olarak hem sağlıklı olma açısından hemde sağlıklı yaşama yolu açısından yararlarının olmasının yanı sıra başka yararları da bulunmaktadır (Erdemli, 2002).

2.4.2.2 Psikolojik yararları

Serbest zamanın ve rekreasyonun zihinsel sağlık açısından göreceli açıdan önemsiz nedensel unsur olduğunu belirten Herbert J. Gans, kişiye fiziksel ve duygusal rahatlama hisi veren, yorgunluğun iyileştirilmesi ve yorgunluğun azaltılmasını sağlayan doyum veren bir aktivite türü olan serbest zaman davranışı olarak tanımlamaktadır (Altunay, 2015).

Bu açıdan serbest zaman ve rekreasyon olarak zihinsel sağlığın korunması yönünde birincil unsur oldukları söylenemeyebilir fakat duygusal etkileri olan bir faktör olduğu söylenebilir (Altunay, 2015).

Günümüzde yaşanan ekonomik zorluklar, din, dil, ırk, eğitim, kültür vb. ayrıştırmalar sebebiyle insanlar giderek birbirlerinden uzaklaşmaktadır. Tarihin her döneminde olduğu gibi halen dünya içerisinde bireyler için genel bir gereksinim olarak rekreasyon insalık için toplumsal, fiziksel ve psikolojik yarar sağlar (Sevil ve diğ, 2012).

Bireyler boş zamanında yaptıkları rekreatif aktivite sayesinde kendilerinin potansiyellerini ve sınırlarını kavrayabilirler. Sonucunda kişiler yaratıcılıklarını ortaya çıkarma konusunda fırsat bulur ve ihtiyaçlar hiyerarşisinin en üst basamağı

olan kendini gerçekleştirme ihtiyacını giderebilme olanağına sahip olurlar (Sevil ve diğ, 2012).

Rekreasyon faaliyetleri insana haz, neşe ve özgürlük hisleri sağlayan faaliyetlerdir. Bu aktivitelere katılım sağlama, insanlarda ani ve direk bir doyum sağlamaktadır. Rekreasyonun birçok amacı vardır ve bu amaçlar kişiden kişiye değişmektedir. Aynı aktiviteye katılan insanların amaçları ve aktiviteden tatmin olma duyguları farklılık gösterir.

İnsanların bir çoğu bu aktivitelerde yalnızlık hiselerini ortadan kaldırmaya çalışırken bir kısmı da kalabalıktan uzaklaşarak zihinsel açıdan dinlenme sağlamak amacı ile katılım sağlamaktadırlar. Rekreasyon insanların kendilerini daha iyi ifade etmelerini ve yaratıcı olabilmelerine fırsat tanırken, kişinin psikolojik, sosyal ve fiziksel yapısının geliştirilmesine olanak sağlar (Zorba, 2008).

Rekreasyon, doğru bir plan ve anlatım gerçekleştirildiğinde her yaş grubundaki bireylere sosyal hayat biçimlerini, ait olma duygularını ve kişilik olgusunu oluşturabilme yolu olarak kullanılabilmektedir. Böylece insanlar için gerekli kaynakları korumak, geliştirmek ve hayat standartlarını yükseltmek de mümkün olabilecektir (Balcı, 2003).

Bireyin uyaran ve motive olmasına bağlı olarak ilgi alnaları ortaya koyulabilir ve rekreasyon aktiviteleri organize edilirken bu ilgi alanları doğrultusunda spor, müzik, el uğraşı gibi sosyal olaylar içeren aktiviteler olarak organize etmek daha etkili olacaktır (Balcı, 2003).

Rekreasyon faaliyetlerinin çeşitli olması, farklı ve olumlu sonuçlar ortaya çıkarır. Bu etkinliklerin bireyler üzerinde yaratacağı yararlar şu şekilde özetlenebilir:

- Kişinin kendini bilmesinde ve kimliğini tanımlamasında yardımcıdır,
- Rekreatif aktiviteler insanlara moral aşılayarak, mutluluk yaratır ve tatmin duygusu sağlar,
- Yaratıcılığı geliştirir ve beceri ve yeteneğin gelişimini sağlamada yardımcı olur.
- Bireylerde karakter oluşumuna yön verir,
- Çoğu insanlar için rekreatif etkinliklere katılım toplum içerisindeki statülerinin yükselmesi anlamına gelir,

- Farklı çevrelerde yapılan faaliyetler ruhsal gerginlikleri azaltır,
- Toplumlarda suça yönelimi azaltır,
- İş yaşamında başarıyı artırır ve iş verimini yükseltir,
- Toplum içerisinde gerçekleştirilen rekreatif faaliyetler kişilerin yalnızlık duygularını giderir ve dışa dönük kişilik gelişimi sağlar sonucunda da sosyalleşme gerçekleşir (Broadhurst, 2008).

2.4.2.3 Toplumsal yararları

Doğası gereği insanoğlu sosyal bir varlıktır. İletişim kurmak ve işbirliği yapmak temel fizyolojik gereksinimlerimizi karşılarken aynı zamanda bir gruba dahip olmayı ve o gruba ait hissetme ihtiyaçlarımızı da karşılamaktadır (Corders ve İbrahim, 1996). Olumlu iletişim ve sosyallik kazanımından yararlanmak için grup faaliyetlerine katılmak etkili olmabilmektedir.

Bu gruplar içerisinde aile ve arkadaşlar önemlidir. Bu aktivitelerin sosyal yararlarının yanı sıra katılan bireylerin kendikerini ait olma açısından tatmin etmesi içinde olanak sağlar. Önemli yönlerinden biride sosyal kimlik kazanımının gelişmesine fırsat tanımasıdır. Ayrıca grup ile yapılan aktivitelere katılımların sonucunda grup içerisindeki üyeler arasıda oluşan bağların güçlü olmasını sağlayan sosyal anlamda büyük faydası olmaktadır. Bu grup etkinliklerine katılım uzun vadede arkadaş ilişkilerini ve sevgi bağlarını güçlendirirken çoğu insan içinde statü gelişimi açısından önemlidir (Cordes ve İbrahim, 1996).

Küreselleşen dünyanın modernleşme ve kentleşme süreci beraberinde toplumsal değişmeyi getirmiştir. Bu değişim karşısında, koşullara uyum sağlamaya çalışmak da birey için psikolojik ve biyolojik uyum sağlama problemlerini ortaya çıkarmıştır. Bu süreci değerlendirmede rekreatif aktiviteler etkin bir eğitim aracı olarak ele alınabilir (Sevil ve diğ, 2012).

Bu doğrultuda rekreatif aktivitelere katılım kişilerin olumsuz eğilim göstermelerini, kötü alışkanlık kazanmalarını, toplumsal, ekonomik sorunlar nedeniyle bocalamalarını ve karamsarlığa düşmelerini önleyebilir. Bu nedenle rekreasyon kavramı hem toplum değerlerini fark etmek için bir eğitim unsuru taşıması hem de

toplumsal kalkınma ve yaşam standartlarının artmasına verdiği katkıdan dolayı önemli bir araç olmaktadır (Sevil ve diğ, 2012).

2.4.3 Boş zaman ve eğitim

Boş zaman eğitimi bireyin kişisel tatminini sağlayan ve onu zenginleştiren, kişiye boş zaman imkanı yaratan, gruplar üzerinde boş zamanın ne tür etkileri olduğunu anlamayı amaçlayan ve boş zamanda ortaya çıkan davranışları dikkate almayı hedefleyen eğitim olarak tanımlanmıştır (Karaküçük, 2008).

Boş zaman saatlerinin toplumsal ve kişisel refah açısından kişisel gelişme ve toplum düzenini geliştirmek için kullanılması boş zaman eğitiminin bir amacıdır. Boş zamanın, kişiliğin geliştirilmesi ve daha kaliteli bir yaşama hazırlanabilme amacı ile kullanılırsa iyi bir fırsat sunar. Bireyler sahip oldukları boş zamanlarını en iyi ve en verimli biçimde değerlendirebilecek aktiviteler seçmelidir (Ferguson ve diğ, 2002).

Boş zamanın özel bir aktivite ile değerlendirilmesi de bireyin ilgi, yaş, cinsiyet, öğrenim, kültürel ve toplumsal durumuna bağlıdır. İnsanların bu özelliklerini göz önüne alarak boş zamanın nasıl değerlendirilmesi gerekliliği de boş zaman eğitiminin ana hedeflerinden biridir (Karaküçük, 2008).

Kişisel ve toplumsal faydalar açısından her bireyin boş zamanını verimli geçirmesi önemlidir. Sahip olunan bilginin eğitime etkisinin vurgulanması, bu bilginin davranışa dönüşmesiyle mümkündür. Kısaca eğitimi mecbur olarak kabul etmek değil eğitimin içsel olarak yaşanması gerekmektedir (Ferguson ve diğ, 2002).

Eğitim yaşantımız ile bütünleşmeli ve bireyler için canlı bir anlam ifade etmelidir (Karaküçük, 2008).

Serbest zaman eğitimi zayıf olan; serbest zaman ile ilişki yapıcı ve yaratıcı normların olmadığı; bu kültürün adapte edilemediği bölgelerde serbest zaman olanakları sıradan ve belirlenmiş kalıplar içerisinde kalmaktadır. Serbest zamanı kişinin bir yücelme yolu olarak görmek gerekmektedir (Karaküçük, 2008).

Burada kişi kendisini gerçekleştirerek devam eder, öğrenilmesi gereken de bu anlamdır (Erdemli, 2002).

Bu bağlamda, davranış kazanımı amaçlanan kişinin eğitim almadan önce fiziksel ve zihinsel açıdan özelliklerinin öğrenilmesi önemlidir aksi durumda kişinin eğitime

adapte edilmeye çalışılması, zamanın ve olanakların olumsuz biçimde kullanılmasına neden olacaktır (Erdemli, 2002).

Genellikle organizasyonlar insanların eğitimlerini önemli hedeflerden biri haline getirmiştir. İnsanların, neyi niçin yaptığınından haberdar olmalarını istemektedirler. Uyguladıkları ya da katılım gösterdikleri faaliyetin önemli olduğu farkındalığını vurgulamak istemektedirler (Ferguson ve diğ, 2002).

Kişilerin nitelikleri ne kadar iyiyse, boş zaman etkinliklerine katılım seviyeside paralel olarak yükselmektedir. Eğitim, düzeyi boş zamanın nasıl değerlendirileceğinde önemlidir ve boş zaman aktivitelerinin düzeyinide etkilemektedir (Ferguson ve diğ, 2002).

Dinçer ve Fidan (1996)'a göre personel yönetimi için gerekli eğitim ve geliştirme fonksiyonları, persone ve örgüt için daha verim sağlayıcı, etkili ve başarılı olacağı tüm aktivitelerei oluşturmaktadır. Bu aktivitelerden en temeli olanda çalışanların yetiştirilmesi ve geliştirilmesidir.

Yetiştirme konusu belirli bir alanda, yapılacak olan iş veya görev için gerekli eğitim olarak tanımlanabilir. Bir başka deyişle yetiştirme uygulamaya yönelik eğitim anlamına gelirken geliştirme ise; kişide kalmış becerilerin ve yeteneğin ortaya konması veya var olan bilgilerin ve becerilerin etkin şekilde yararlanma amacıyla yapılan etkinliklerdir. Geliştirme uzun vadedi ve genel olarak bireysel olmakta ve temelini öğrenme süreci oluşturmaktadır (Dinçer ve Fidan, 1996).

Kuruma yönelik eğitim bir başka ifade ile yetiştirme aşaması, yöneticilerin daha bilgili ve yetenekli olmasını zorunlu kılarken, geliştirme süreci ise, yöneticileri kendilerine, karşılarındaki diğer kişilere, içirisinde bulundukları örgütte amaçlara karşı daha ihtiyatlı olmasına yöneliktir (Dinçer ve Fidan, 1996).

Kurum içirisinde eğitim programları ilk olarak eğitime olan ihtiyacın tespit edilmesiyle başlar ve bu ihtiyaç, başarı düzeyinin gereken başarı seviyesinin aşağısında olması ile ortaya çıkar (Karaküçük, 2008).

Bu görüşten hareketle, boş zaman eğitiminin insanlar ve özellikle çalışanlar yönünden uygulanması gerektiği, bu eğitimlerin uyglanmasının örgütlerin gelecek amaçlarına yönelik vazgeçilemez planları içerisinde olması gerekliliği düşünülebilir (Koçel, 2001).

Öğretmenlere uygulanan ölçek sonuçlarında ve sözel açıdan dile getirilen görüşlerden bu eğitimin geleceğimizi şekillendiren öğretmenlerimiz açısından önemli olduğu kanısına varılmıştır (Karaküçük, 2008).

Her insan aynı güdüler ile motive olammaktadır ve bireyin gereksinimleri ve talepleri yerine getirilmedikçe içsel bir dengesizlik meydana gelir (Koçel, 2001).

Kişilerin arzu ve isteklerini ortaya çıkaran güdüler bireyseldir ve farklılık gösterir. Bunun sebebide, insanınların sosyal varlık olarak kendilerine özgü talepleri ve düşünüş biçimlerinin olmasıdır. Böylece her işçinin farklı gereksinim, talep ve amaçlarının olduğu göz önünde bulundurulmalıdır (Karaküçük, 2008).

Bu gereksinimler kişilerin kurumlardan ya da sosyal bağlantırlarından ortaya çıkan eksiklikleridir de denilebilir (Koçel, 2001):

- Birincil İhtiyaçlar: yemek yeme ve içme, kıyafet, konaklama vb.
- İkincil İhtiyaçlar: sevmek, sevilmek, arkadaşlık kurmak, beğenilmek, üstün insan olmak vb.

Burada yönetici konumunda olan bireylerin hedeflerinden birisi; gereksinimleri karşılanmayan çalışanların yaşadığı sorunları keşfetmek olmalı ve bireyin hangi gereksinimini karşılamak istediğini anladığında, o gereksinimlerin sağlanabilmesi için uygun ortam oluşturma çabasında olmasıdır (Koçel, 2010).

Ancak bu şekilde çalışanların davranışlarına belirli bir yön verebilir. Aksi takdirde, çalışanların yaşadığı sorunlar, davranışlarına, iş verimine, moral durumuna ve insan ilişkilerine bir şekilde yansıyacak ve olumsuz şekilde etkileyecektir (Koçel, 2001).

Sonuç olarak, işte verimsizlik, performansın düşmesi, işte tatminsizlik gibi sonuçlar meydana gelmektedir (Koçel, 2010).

Bireysel ihtiyaçlar olarak yemek yeme ve içme, hava alma, barınma, uyku, yaşamı sürdürebilme gibi fizyolojik gereksinimlerden söz edilebilir. Bireysel ihtiyaçların ortak noktaları kısaca şöyle özetlenebilir: (Karaküçük, 2008).

- Birbirlerinden bağımsızlardır,
- Bu tür ihtiyaçlar refah derecesine bağlı olarak teşvik unsuru olmaktan çıkabilir,
- Bu gereksinimlerin devamlı ve kısa aralıklar ile giderilmesi gerekir (örneğin günlük üç öğün yemek yeme ihtiyacı).

Bireysel açıdan rekreatif etkinliklere duyulan gereksinimin nedenleri aşağıda maddeler halinde gösterilmektedir:

- Fiziksel olarak gelişim sağlar,
- Zihinsel olarak motive sağlar,
- Sosyalleşme için önemlidir,
- Kişisel becerilerin gelişimini sağlar,
- Yaratıcılığı artırır,
- İş verimi ve çalışma azmini artırır,
- Ekonomik olarak hareketlilik yaratır,
- İnsanların mutlu olmasını sağlar (Karaküçük, 2008).

Sosyal bir varlık olarak insanoğlu, fizyolojik ihtiyaçlarının dışında bir gruba ait olma, kendini kabul ettirme, arkadaşlık, sosyal kimlik edinme ve sevgi gibi ihtiyaçları da doğasında barındırmaktadır (Sevil ve diğ, 2012).

Toplumsal anlamda rekreasyon, toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlamasının yanı sıra demokratik bir toplumun yaratılmasına da imkan sağlar. Bu noktada, rekreasyon etkinlikleri insanların sosyalleşmelerinde büyük bir öneme sahiptir. Rekreatif etkinlikler ile insanların bir araya gelmesi, sosyal anlamda ilişkileri geliştirir ve dayanışma sağlar. Özgür hareket etme ve özgür düşünme olanağının yanı sıra yardımlaşmanın da oluşması demokratik toplumların ortaya çıkmasına olanak sağlar (Sevil ve diğ, 2012)

BÖLÜM 3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modelinin tercih edildiği betimsel bir araştırmadır.

Bu araştırma protokolü Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu (sayı: E-26428519-044-12081 Tarih: 21/05/2021 ve 9 nolu toplantı) tarafından onaylandı.

3.2 Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2020 yılında Kocaeli ilindeki Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise spor okullarına giden 130 kız, 253 erkek toplam 383 öğrenci oluşturmuştur.

3.3 Verilerin Toplanması

Araştırma verileri toplanmadan önce Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nin Etik Kurulundan onay alınmıştır. Uygulamanın başında araştırma ile ilgili detaylı bilgiler sözlü ve yazılı olarak öğrencilere araştırmacı tarafından verilmiştir. Ardından hazırlanan ölçek formu yüz yüze ve online olarak uygulanmıştır. Verilen bilgiler sonrasında çalışmaya gönüllü katılım göstermek isteyen öğrencilerden veriler toplanmıştır.

3.4 Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak Katılım Motivasyonu Ölçeği (KMÖ) ve Kişisel Bilgi Formu kullanılarak anket formu oluşturulmuştur.

3.4.1 Katılım motivasyonu ölçeği

KMÖ; Gill ve diğ. (1983), tarafından genç bireylerin spora katılma nedenlerini belirleyebilmek hedefiyle geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlaması Oyar ve diğ. (2001) tarafından 9-17 yaşları arasındaki Türk öğrencilerine yapılmıştır. Anket bireyin spora katılım nedenlerini içeren 30 madde ve 8 alt boyuttan oluşmaktadır. Ankette yer alan maddeler Hiç Önemli Değil 1 ile Çok Önemli 3 arasında değerlendirildi. Elde edilen yüksek değerler o maddenin daha önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Alt boyutlar ve madde numaraları;

- Beceri Gelişimi Boyutu (1, 10, 23)
- Takım Üyeliği/Ruhu Buyutu (8, 18, 22, 27)
- Eğlence Boyutu (5, 7, 19, 29)
- Arkadaşlık Boyutu (2, 9, 11)
- Başarı/Statü Boyutu (12, 14, 21, 25, 28)
- Hareket/Aktif Olma Boyutu (16, 17, 30)
- Enerji Harcama Boyutu (4, 6, 13, 15, 24)
- Yarışma Boyutu (3, 20, 26)

3.4.2 Kişisel bilgi formu

Araştırmacı tarafından katılımcıların demografik özelliklerini belirleyebilmek için cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, sınıf, spor dalı, spor yapma yılı ve aylık gelir sorularından oluşturulmuştur.

3.5 İstatistiksel Analiz

Verilerin analizinde öncelikli olarak çalışma grubu hakkında genel bir bilgi elde edebilmek için tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır. Verileri analiz etmek için doğru olan testleri belirlemek amacıyla verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogrov-Smirnov testi ile belirlenmiştir. Veriler normal dağılım gösterdiği tespit edildi (Tabachnick ve diğ, 2007) ve cinsiyet açısından katılım motivasyonu arasındaki farkı belirleyebilmek için T-testi, yaş, öğrenim durumu sınıf, spor dalı, spor yapma yılı ve aylık gelir açısından katılım motivasyonu arasındaki farkı belirleyebilmek için ise One-Way Anova testi uygulanmıştır. Anova sonrasında

farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirleyebilme için Tukey testi yapılmıştır. Veriler analizinde SPSS 26.0 lisanslı istatistiki paket programı kullanılmıştır. Veriler $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde incelenmiştir.

BÖLÜM 4. BULGULAR

Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin verileri Tablo 4.1' de gösterilmiştir.

Tablo 4.1 : Katılımcıların demografik özellik dağılımları.

Değişken	Grup	n	%
Yaş	11 ve altı	82	21,4
	12-14	135	35,2
	15-17	166	43,3
Cinsiyet	Kız	130	33,9
	Erkek	253	66,1
Öğrenim Durumu	İlkokul	26	6,8
	Ortaokul	154	40,2
	Lise	203	53,0
Sınıf	1. sınıf	75	19,6
	2. sınıf	99	25,8
	3. sınıf	81	21,1
	4. sınıf	128	33,4
Spor Dalı	Güreş	99	25,8
	Karate	102	26,6
	Futbol	32	8,4
	Taekwondo	44	11,5
	Judo	29	7,6
	Diğer	77	20,1
Spor Yapma Yılı	1 yıl	64	16,7
	2 yıl	105	27,4
	3 yıl	102	26,6
	4 yıl	112	29,2
Aylık Gelir	3000 TL ve altı	149	38,9
	3001-4000 TL	93	24,3
	4001 TL ve üstü	141	36,8

***Betimleyici İstatistik, ****n:** Kişi Sayısı, **%:** Yüzde.

Tablo 4.1 incelendiğinde, araştırmaya katılanların %21,4'ünin 11 ve altı, %35,2'sinin 12-14 yaş ve %43,3'ünün 15-17 yaş aralığında oldukları görüldü. Araştırmaya katılanların %33,9'u kız öğrenci ve %66,1'i ise erkek öğrencidir. Araştırmaya katılanların %6,8'i ilkokul, %40,2'si ortaokul ve %53,0'ü lise okumaktadır. Araştırmaya katılanların %19,6'sı 1.sınıf, %25,8'i 2.sınıf, %21,1'i, 3.sınıf ve %33,4'ü 4.sınıfta okumaktadır. Araştırmaya katılanların %25,8'i güreş, %26,6'sı karate, %8,4'ü futbol, %11,5'i taekwondo, %7,6'sı judo ve %20,1'i diğer (badminton, okçuluk,

voleybol, yüzme, masa tenisi, sualtı hokeyi, atıcılık) spor dallarını yapmaktadır. Araştırmaya katılanların %16,7'si 1 yıl, %27,4'i 2 yıl, %26,6'sı, 3 yıl ve %29,2'si 4 yıl spor geçmişine sahiptir. Araştırmaya katılanların %38,9'u 3000 TL ve altı, %24,3'ü 3001-4000 TL ve %36,8'i 4001 TL ve üstü aylık gelire sahiptir.

Katılımcıların yaşa göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeylerine ilişkin verileri Tablo 4.2' de gösterilmiştir.

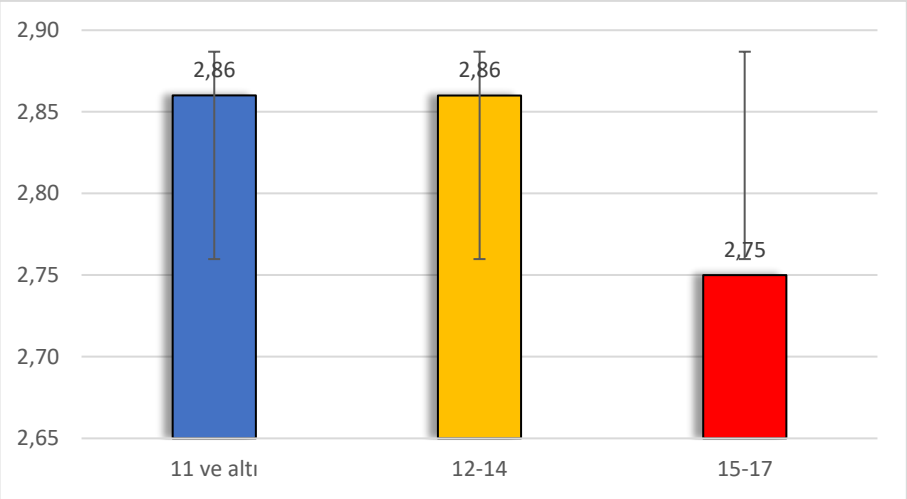
Tablo 4.2 : Katılımcıların yaşa göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri.

Alt Boyutlar	Yaş	n	Ort.	Ss	F	p
	11 ve altı	82	2,92	0,19		
Beceri Gelişimi	12-14	135	2,89	0,21	0,523	0,593
	15-17	166	2,89	0,26		
	11 ve altı	82	2,71	0,41		
Yarışma	12-14	135	2,77	0,30	0,878	0,417
	15-17	166	2,73	0,35		
	11 ve altı	82	2,87	0,29		
Aktif Olma	12-14	135	2,91	0,20	0,759	0,469
	15-17	166	2,88	0,29		
	11 ve altı	82	2,86	0,29		
Takım Ruhu	12-14	135	2,86	0,26	5,140	**0,006***
	15-17	166	2,75	0,38		
	11 ve altı	82	2,85	0,19		
Enerji Harcama	12-14	135	2,82	0,23	0,534	0,587
	15-17	166	2,81	0,27		
	11 ve altı	82	2,67	0,32		
Eğlence	12-14	135	2,68	0,31	0,068	0,935
	15-17	166	2,67	0,37		
	11 ve altı	82	2,73	0,33		
Arkadaşlık	12-14	135	2,58	0,42	21,067	**0,000***
	15-17	166	2,38	0,44		
	11 ve altı	82	2,77	0,33		
Başarı/Statü	12-14	135	2,74	0,26	3,884	**0,021***
	15-17	166	2,66	0,34		

***Anova Testi, Tukey Testi, ****n:** Kişi Sayısı, **Ort:** Ortalama, **Ss:** Standart Sapma.

Tablo 4.2' de yaşa göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri üzerinde yapılan One-Way Anova Testi sonuçlarında, yaş açısından takım ruhu, arkadaşlık ve başarı/statü alt boyutlarında anlamlı fark görüldü ($p<0,05$). Diğer alt boyutlarda anlamlı fark görülmedi ($p>0,05$).

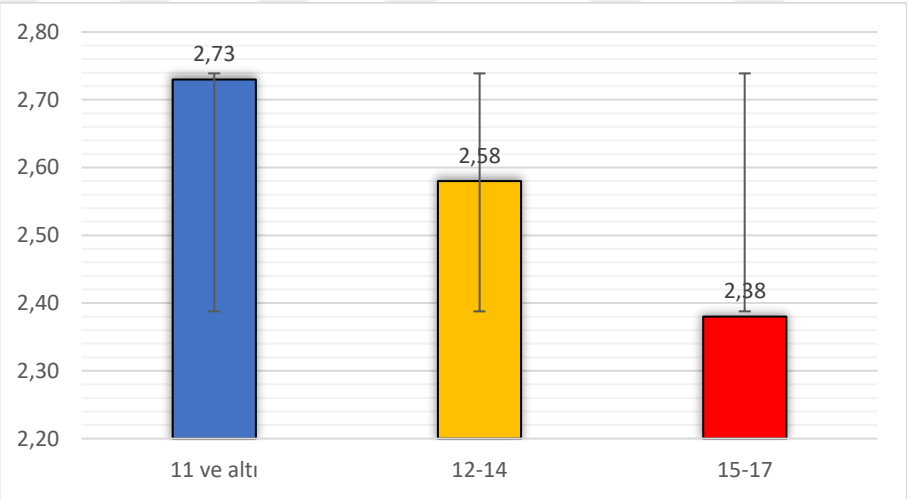
Katılımcıların yaşa göre takım ruhu alt boyutu düzeyleri Şekil 4.1' de gösterilmiştir.

Şekil 4.1 : Yaşa göre takım ruhu alt boyutu düzeyleri.

Takım ruhu alt boyutunda 11 yaş ve altı grubunun ortalamaları, 15-17 yaş grubu ortalamalarından, 12-14 yaş grubu ortalamaları, 15-17 yaş grubu ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir (Şekil 4.1).

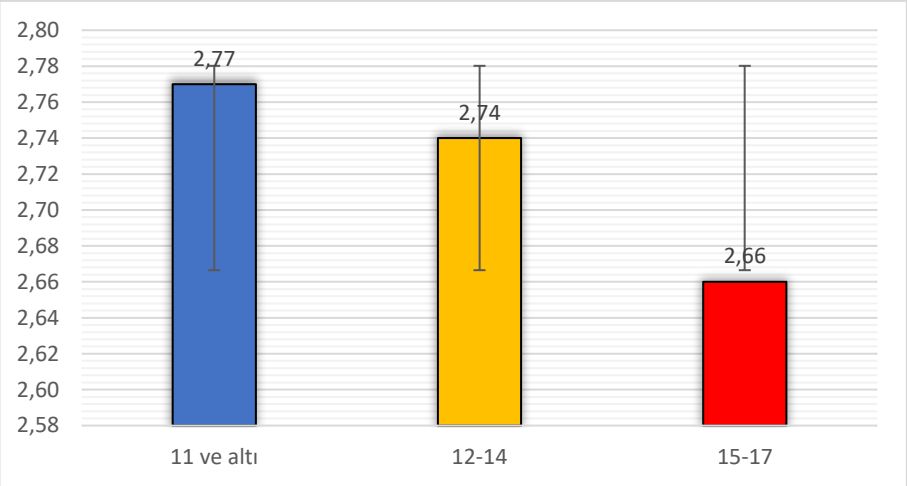
Katılımcıların yaşa göre arkadaşlık alt boyut düzeyleri Şekil 4.2' de gösterilmiştir.

Şekil 4.2 : Yaşa göre arkadaşlık alt boyutu düzeyleri.

Arkadaşlık alt boyutunda 11 yaş ve altı grubunun ortalamaları, 12-14 yaş grubu ve 15-17 yaş grubu ortalamalarından, 12-14 yaş grubu ortalamaları, 15-17 yaş grubu ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir (Şekil 4.2).

Katılımcıların yaşa göre başarı/statü alt boyutu düzeyleri Şekil 4.3' te gösterilmiştir.

Şekil 4.3 : Yaşa göre başarı/statü alt boyutu düzeyleri.

Başarı/statü alt boyutunda 11 yaş ve altı grubunun ortalamaları, 15-17 yaş grubu ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir (Şekil 4.3).

Katılımcıların cinsiyetlerine göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeylerine ilişkin verileri Tablo 4.3' te gösterilmiştir.

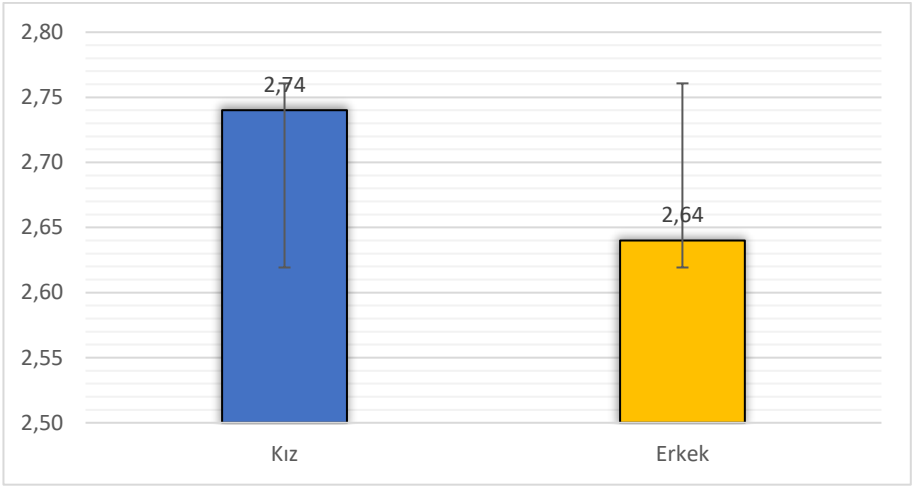
Tablo 4.3 : Katılımcıların cinsiyetlerine göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri.

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	Ort.	Ss	t	p
Beceri Gelişimi	Kız	130	2,90	0,20	0,395	0,693
	Erkek	253	2,90	0,24		
Yarışma	Kız	130	2,74	0,35	-0,191	0,849
	Erkek	253	2,74	0,35		
Aktif Olma	Kız	130	2,91	0,22	1,373	0,171
	Erkek	253	2,87	0,28		
Takım Ruhu	Kız	130	2,83	0,32	0,472	0,637
	Erkek	253	2,81	0,33		
Enerji Harcama	Kız	130	2,82	0,21	0,187	0,852
	Erkek	253	2,82	0,26		
Eğlence	Kız	130	2,74	0,28	2,469	**0,014***
	Erkek	253	2,64	0,36		
Arkadaşlık	Kız	130	2,58	0,41	1,952	0,052
	Erkek	253	2,49	0,44		
Başarı/Statü	Kız	130	2,74	0,29	1,078	0,282
	Erkek	253	2,70	0,33		

***T-Testi, ****n:** Kişi Sayısı, **Ort:** Ortalama, **Ss:** Standart Sapma.

Tablo 4.3' te cinsiyete göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri üzerinde yapılan Independent T Testi sonuçlarında, cinsiyet açısından eğlence alt boyutunda anlamlı fark görüldü ($p<0,05$). Diğer alt boyutlarda anlamlı fark görülmedi ($p>0,05$).

Katılımcıların cinsiyete göre eğlence alt boyutu düzeyleri Şekil 4.4' te gösterilmiştir.

Şekil 4.4 : Cinsiyete göre eğlence alt boyutu düzeyleri.

Eğlence alt boyunda kızların ortalamalarının, erkeklerin ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek olduğu görüldü (Şekil 4.4).

Katılımcıların öğrenim durumuna göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeylerine ilişkin verileri Tablo 4.4' te gösterilmiştir.

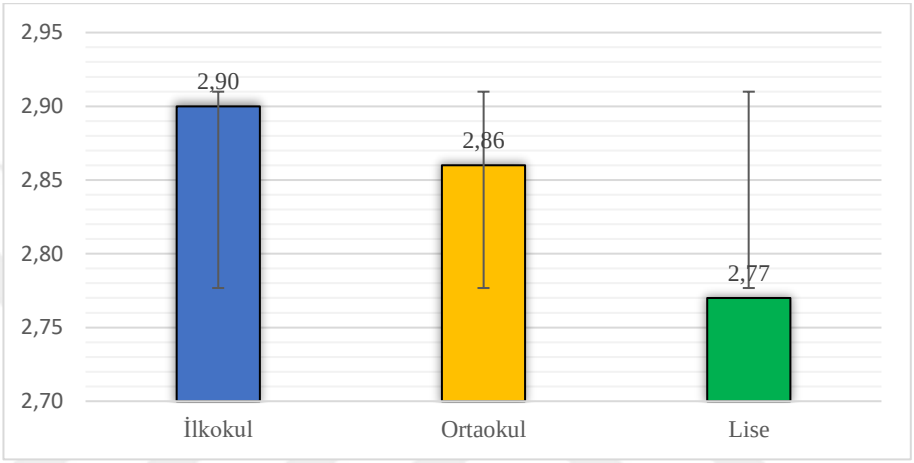
Tablo 4.4 : Katılımcıların öğrenim durumuna göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri.

Alt Boyutlar	Öğrenim Durumu	n	Ort.	Ss	F	p
	İlkokul	26	2,92	0,22		
Beceri Gelişimi	Ortaokul	154	2,90	0,22	0,099	0,906
	Lise	203	2,90	0,24		
	İlkokul	26	2,74	0,31		
Yarışma	Ortaokul	154	2,74	0,36	0,036	0,965
	Lise	203	2,75	0,35		
	İlkokul	26	2,88	0,25		
Aktif Olma	Ortaokul	154	2,89	0,25	0,076	0,927
	Lise	203	2,88	0,28		
	İlkokul	26	2,90	0,23		
Takım Ruhu	Ortaokul	154	2,86	0,28	4,106	**0,017***
	Lise	203	2,77	0,36		
	İlkokul	26	2,87	0,21		
Enerji Harcama	Ortaokul	154	2,83	0,22	0,802	0,449
	Lise	203	2,81	0,26		
	İlkokul	26	2,66	0,30		
Eğlence	Ortaokul	154	2,69	0,31	0,191	0,826
	Lise	203	2,67	0,36		
	İlkokul	26	2,82	0,23		
Arkadaşlık	Ortaokul	154	2,62	0,40	16,405	**0,000***
	Lise	203	2,53	0,45		
	İlkokul	26	2,66	0,37		
Başarı/Statü	Ortaokul	154	2,76	0,28	2,806	0,062
	Lise	203	2,68	0,33		

***Anova Testi, Tukey Testi, ****n:** Kişi Sayısı, **Ort:** Ortalama, **Ss:** Standart Sapma.

Tablo 4.4’ te öğrenim durumuna göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri üzerinde yapılan One-Way Anova Testi sonuçlarında, öğrenim durumu açısından takım ruhu ve arkadaşlık alt boyutlarında anlamlı fark görüldü ($p<0,05$). Diğer alt boyutlarda anlamlı fark görülmedi ($p>0,05$).

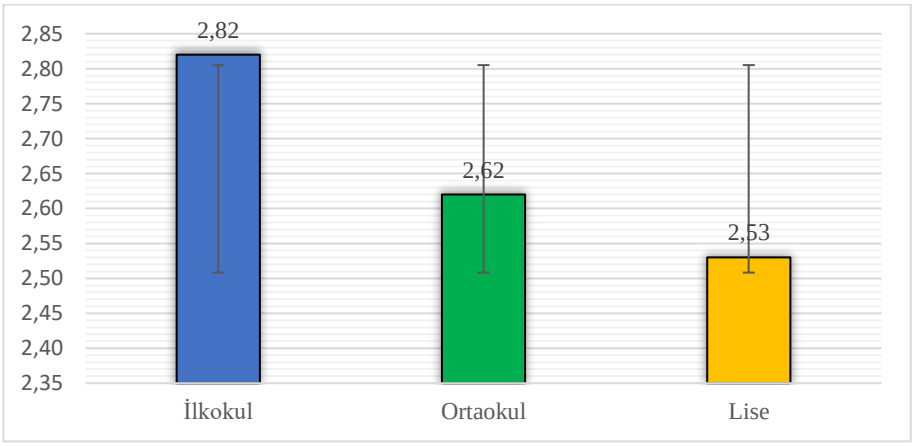
Katılımcıların öğrenim durumuna göre takım ruhu alt boyutu düzeyleri Şekil 4.5’ te gösterilmiştir.

Şekil 4.5 : Öğrenim durumuna göre takım ruhu alt boyutu düzeyleri.

Takım ruhu alt boyutunda ilkokulda ve ortaokulda okuyanların ortalamaları, lisede okuyanların ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir (Şekil 4.5).

Katılımcıların öğrenim durumuna göre arkadaşlık alt boyutu düzeyleri Şekil 4.6’ da gösterilmiştir.

Şekil 4.6 : Öğrenim durumuna göre arkadaşlık alt boyutu düzeyleri.

Arkadaşlık alt boyutunda ilkokul ve ortaokul okuyanların ortalamaları, lise okuyanların ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir (Şekil 4.6).

Katılımcıların sınıflarına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeylerine ilişkin verileri Tablo 4.5' te gösterilmiştir.

Tablo 4.5 : Katılımcıların sınıflarına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri.

Alt Boyutlar	Sınıf	n	Ort.	Ss	F	p
Beceri Gelişimi	1.sınıf	75	2,93	0,13	1,393	0,244
	2.sınıf	99	2,87	0,25		
	3.sınıf	81	2,88	0,22		
	4.sınıf	128	2,92	0,26		
Yarışma	1.sınıf	75	2,73	0,38	0,082	0,970
	2.sınıf	99	2,76	0,34		
	3.sınıf	81	2,74	0,33		
	4.sınıf	128	2,74	0,36		
Aktif Olma	1.sınıf	75	2,91	0,22	0,239	0,869
	2.sınıf	99	2,87	0,28		
	3.sınıf	81	2,89	0,23		
	4.sınıf	128	2,89	0,30		
Takım Ruhu	1.sınıf	75	2,86	0,26	0,945	0,419
	2.sınıf	99	2,82	0,32		
	3.sınıf	81	2,83	0,29		
	4.sınıf	128	2,78	0,38		
Enerji Harcama	1.sınıf	75	2,84	0,20	0,591	0,621
	2.sınıf	99	2,80	0,27		
	3.sınıf	81	2,82	0,21		
	4.sınıf	128	2,84	0,26		
Eğlence	1.sınıf	75	2,70	0,30	0,461	0,710
	2.sınıf	99	2,66	0,35		
	3.sınıf	81	2,70	0,29		
	4.sınıf	128	2,66	0,38		
Arkadaşlık	1.sınıf	75	2,52	0,41	0,635	0,593
	2.sınıf	99	2,55	0,40		
	3.sınıf	81	2,56	0,42		
	4.sınıf	128	2,49	0,48		
Başarı/Statü	1.sınıf	75	2,72	0,33	0,161	0,923
	2.sınıf	99	2,71	0,30		
	3.sınıf	81	2,73	0,31		
	4.sınıf	128	2,70	0,33		

*****Anova Testi, Tukey Testi, ****n:** Kişi Sayısı, **Ort:** Ortalama, **Ss:** Standart Sapma.

Tablo 4.5' te sınıflara göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri üzerinde yapılan One-Way Anova Testi sonuçlarında, sınıf açısından alt boyutlarda anlamlı fark görülmedi ($p>0,05$).

Katılımcıların spor dallarına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeylerine ilişkin verileri Tablo 4.6' da gösterilmiştir.

Tablo 4.6 : Katılımcıların spor dallarına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri.

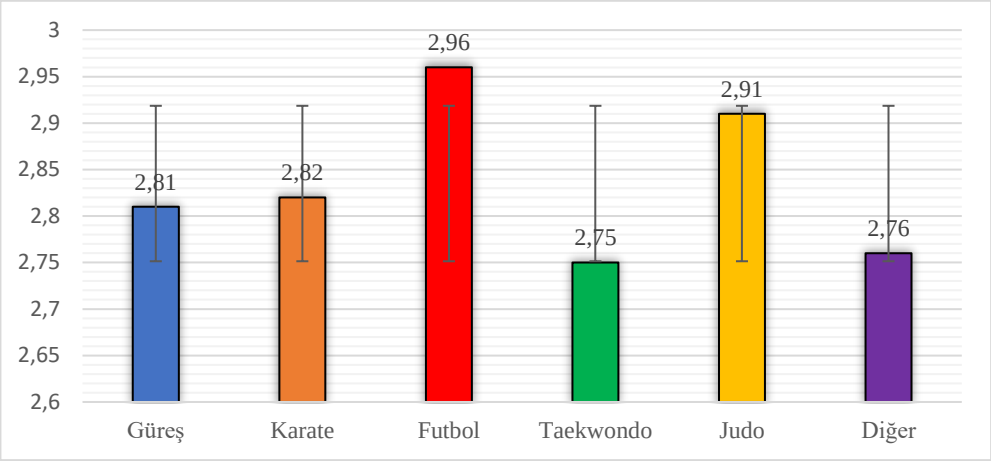
Alt Boyutlar	Spor Dalları	n	Ort.	Ss	F	p
Beceri Gelişimi	Güreş	99	2,91	0,22	0,867	0,503
	Karate	102	2,92	0,16		
	Futbol	32	2,85	0,30		
	Taekwondo	44	2,85	0,26		
	Judo	29	2,91	0,18		
	Diğer	77	2,89	0,27		
Yarışma	Güreş	99	2,78	0,27	1,970	0,082
	Karate	102	2,74	0,33		
	Futbol	32	2,71	0,32		
	Taekwondo	44	2,69	0,43		
	Judo	29	2,89	0,15		
	Diğer	77	2,68	0,46		
Aktif Olma	Güreş	99	2,89	0,26	0,203	0,961
	Karate	102	2,88	0,26		
	Futbol	32	2,87	0,25		
	Taekwondo	44	2,87	0,26		
	Judo	29	2,93	0,17		
	Diğer	77	2,89	0,31		
Takım Ruhu	Güreş	99	2,81	0,32	2,530	**0,029***
	Karate	102	2,82	0,31		
	Futbol	32	2,96	0,14		
	Taekwondo	44	2,75	0,37		
	Judo	29	2,91	0,18		
	Diğer	77	2,76	0,39		
Enerji Harcama	Güreş	99	2,85	0,25	0,793	0,555
	Karate	102	2,82	0,22		
	Futbol	32	2,79	0,23		
	Taekwondo	44	2,85	0,22		
	Judo	29	2,81	0,23		
	Diğer	77	2,78	0,29		
Eğlence	Güreş	99	2,64	0,36	0,965	0,439
	Karate	102	2,73	0,27		
	Futbol	32	2,65	0,32		
	Taekwondo	44	2,61	0,39		
	Judo	29	2,71	0,31		
	Diğer	77	2,68	0,38		
Arkadaşlık	Güreş	99	2,43	0,44	4,422	**0,001***
	Karate	102	2,58	0,46		
	Futbol	32	2,70	0,31		
	Taekwondo	44	2,49	0,46		
	Judo	29	2,74	0,27		
	Diğer	77	2,45	0,43		
Başarı/Statü	Güreş	99	2,71	0,30	3,282	**0,006***
	Karate	102	2,78	0,24		
	Futbol	32	2,71	0,26		
	Taekwondo	44	2,59	0,46		
	Judo	29	2,82	0,24		
	Diğer	77	2,66	0,36		

***Anova Testi, Tukey Testi, ****n:** Kişi Sayısı, **Ort:** Ortalama, **Ss:** Standart Sapma.

Tablo 4.6’ da spor dallarına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri üzerinde yapılan One-Way Anova Testi sonuçlarında, spor dalı açısından takım ruhu,

arkadaşlık ve başarı/statü alt boyutlarında anlamlı fark görüldü (p>0,05). Diğer alt boyutlarda anlamlı fark görülmedi (p>0,05).

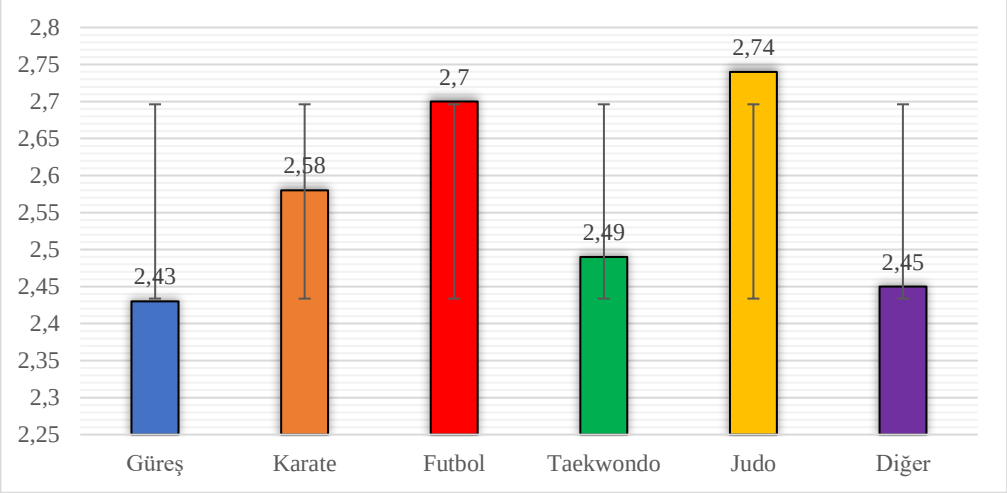
Katılımcıların spor dalına göre takım ruhu alt boyutu düzeyleri Şekil 4.7' de gösterilmiştir.

Şekil 4.7 : Spor dalına göre takım ruhu alt boyutu düzeyleri.

Takım ruhu alt boyutunda futbolcuların ve judocuların ortalamaları, güreşçilerin ortalamalarından ve diğer spor dalları ile ilgilenenlerin ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir (Şekil 4.7).

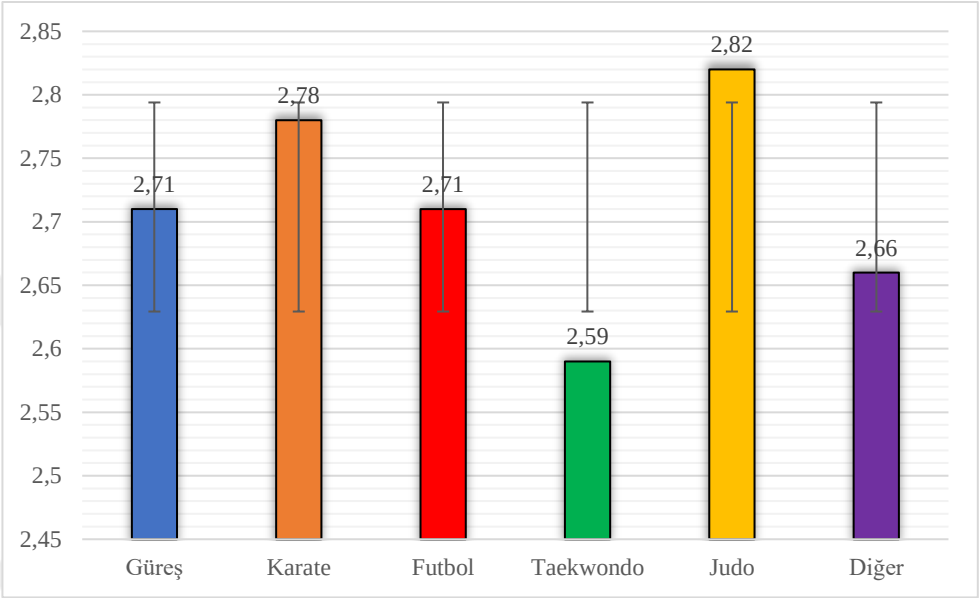
Katılımcıların spor dalına göre arkadaşlık alt boyutu düzeyleri Şekil 4.8' de gösterilmiştir.

Şekil 4.8 : Spor dalına göre arkadaşlık alt boyutu düzeyleri.

Arkadaşlık alt boyutunda judocuların ortalamaları, diğer spor dalları ile ilgilenenlerin ortalamalarından, futbolcuların ortalamaları, güreşçilerin ve taekwondocuların ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir (Şekil 4.8).

Katılımcıların spor dalına göre başarı/statü alt boyutu düzeyleri Şekil 4.9' da gösterilmiştir.

Şekil 4.9 : Spor dalına göre başarı/statü alt boyutu düzeyleri.

Başarı/statü alt boyutunda karatecilerin ve judocuların ortalamaları, taekwondocuların ortalamalarından anlamlı şekilde yüksektir (Şekil 4.9).

Katılımcıların spor yapma yılına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeylerine ilişkin verileri Tablo 4.7' de gösterilmiştir.

Tablo 4.7 : Katılımcıların spor yapma yılına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri.

Alt Boyutlar	Spor Yapma Yılı	n	Ort.	Ss	F	p
Beceri Gelişimi	1 yıl	64	2,87	0,25	0,433	0,729
	2 yıl	105	2,91	0,19		
	3 yıl	102	2,91	0,24		
	4 yıl	112	2,90	0,24		
Yarışma	1 yıl	64	2,87	0,25	0,834	0,476
	2 yıl	105	2,91	0,19		
	3 yıl	102	2,91	0,24		
	4 yıl	112	2,90	0,24		
Aktif Olma	1 yıl	64	2,83	0,34	1,810	0,145
	2 yıl	105	2,93	0,19		
	3 yıl	102	2,89	0,24		
	4 yıl	112	2,88	0,29		
Takım Ruhu	1 yıl	64	2,75	0,36	1,855	0,137
	2 yıl	105	2,86	0,25		
	3 yıl	102	2,82	0,32		
	4 yıl	112	2,80	0,36		
Enerji Harcama	1 yıl	64	2,80	0,27	0,810	0,489
	2 yıl	105	2,81	0,24		
	3 yıl	102	2,85	0,20		
	4 yıl	112	2,81	0,27		
Eğlence	1 yıl	64	2,65	0,41	0,387	0,762
	2 yıl	105	2,70	0,28		
	3 yıl	102	2,68	0,34		
	4 yıl	112	2,66	0,35		
Arkadaşlık	1 yıl	64	2,51	0,47	1,681	0,171
	2 yıl	105	2,60	0,41		
	3 yıl	102	2,52	0,39		
	4 yıl	112	2,47	0,47		
Başarı/Statü	1 yıl	64	2,72	0,34	0,107	0,956
	2 yıl	105	2,72	0,30		
	3 yıl	102	2,71	0,32		
	4 yıl	112	2,70	0,32		

*****Anova Testi, Tukey Testi, ****n:** Kişi Sayısı, **Ort:** Ortalama, **Ss:** Standart Sapma.

Tablo 4.7’ de spor yapma yılına göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri üzerinde yapılan One-Way Anova Testi sonuçlarında, spor yapma yılı açısından alt boyutlarda anlamlı fark görülmedi ($p>0,05$).

Katılımcıların aile gelir durumuna göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeylerine ilişkin verileri Tablo 4.8’ de gösterilmiştir.

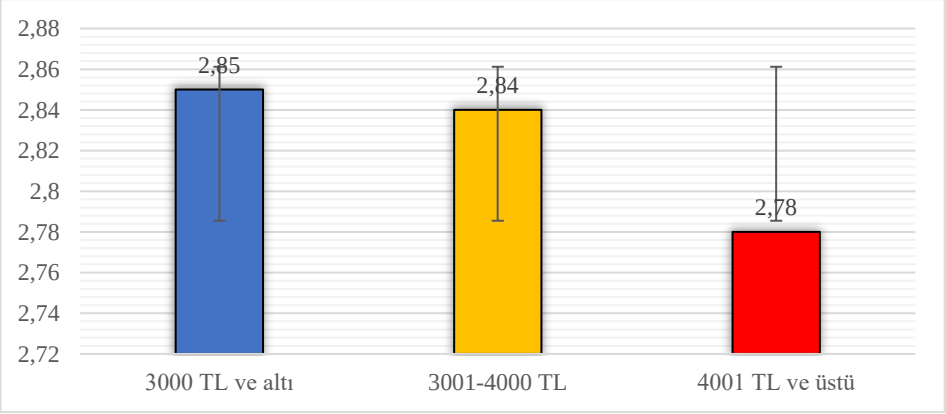
Tablo 4.8 : Katılımcıların aile gelir durumuna göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri.

Alt Boyutlar	Gelir Durumu	n	Ort.	Ss	F	p
	3000 TL ve altı	149	2,91	0,19		
Beceri Gelişimi	3001-4000 TL	93	2,88	0,21	0,715	0,490
	4001 TL ve üstü	141	2,88	0,28		
	3000 TL ve altı	149	2,79	0,30		
Yarışma	3001-4000 TL	93	2,70	0,37	2,731	0,066
	4001 TL ve üstü	141	2,71	0,38		
	3000 TL ve altı	149	2,91	0,23		
Aktif Olma	3001-4000 TL	93	2,87	0,26	0,908	0,404
	4001 TL ve üstü	141	2,87	0,30		
	3000 TL ve altı	149	2,85	0,28		
Takım Ruhu	3001-4000 TL	93	2,82	0,30	2,304	0,101
	4001 TL ve üstü	141	2,77	0,38		
	3000 TL ve altı	149	2,85	0,20		
Enerji Harcama	3001-4000 TL	93	2,84	0,21	3,171	**0,043***
	4001 TL ve üstü	141	2,78	0,30		
	3000 TL ve altı	149	2,69	0,30		
Eğlence	3001-4000 TL	93	2,69	0,32	0,919	0,400
	4001 TL ve üstü	141	2,64	0,38		
	3000 TL ve altı	149	2,49	0,43		
Arkadaşlık	3001-4000 TL	93	2,59	0,44	1,340	0,263
	4001 TL ve üstü	141	2,52	0,38		
	3000 TL ve altı	149	2,76	0,27		
Başarı/Statü	3001-4000 TL	93	2,74	0,29	4,897	**0,008***
	4001 TL ve üstü	141	2,65	0,36		

***Anova Testi, Tukey Testi, ****n:** Kişi Sayısı, **Ort:** Ortalama, **Ss:** Standart Sapma.

Tablo 4.8’ de aile gelir durumuna göre katılım motivasyonu ölçeği alt boyut düzeyleri üzerinde yapılan One-Way Anova Testi sonuçlarında, gelir durumu açısından enerji harcama ve statü/başarı alt boyutlarında anlamlı fark görüldü ($p<0,05$). Diğer alt boyutlarda anlamlı fark görülmedi ($p>0,05$).

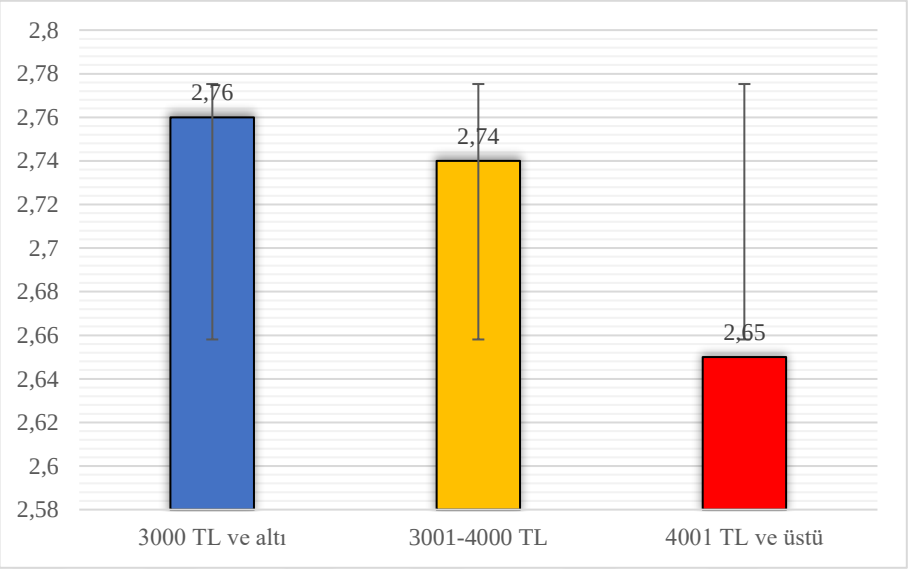
Katılımcıların aile gelir durumuna göre enerji harcama alt boyutu düzeyleri Şekil 4.10’ da gösterilmiştir.

Şekil 4.10 : Aile gelir durumuna göre enerji harcama alt boyutu düzeyleri.

Enerji harcama alt boyutunda 4001 TL ve üstü gelir durumuna sahip olanların ortalamaları diğer gelir durumu gruplarından anlamlı şekilde düşüktür (Şekil 4.10).

Katılımcıların aile gelir durumuna göre başarı/statü alt boyutu düzeyleri Şekil 4.11' de gösterilmiştir.

Şekil 4.11 : Aile gelir durumuna göre başarı/statü alt boyutu düzeyleri.

Başarı/statü alt boyutunda 4001 TL ve üstü gelir durumuna sahip olanların ortalamaları diğer gelir durumu gruplarından anlamlı şekilde düşüktür (Şekil 4.11).

BÖLÜM 5. TARTIŞMA

Bu bölümde rekreatif amaçla yaz spor okullarına katılan öğrencilerin spora katılım motivasyonları belirlenmiş ve değişkenlere göre değerlendirilerek yorumlanmıştır. Ulaşılan sonuçlar, konu ile ilgili literatür taramasında elde edilen bulgular ile desteklenmiştir.

Bu çalışmada, değişkenler belirlenirken alanyazında motivasyon, rekreasyon ve ilgili araştırmalar incelenmiş ve cinsiyet, yaş, spor dalı gibi birçok faktörün spora katılım motivasyonu üzerinde etkili olan faktörler olduğu belirtilmiştir (Altıntaş ve diğ. 2008; Altunay, 2015; Çam, 2020; Kızılkaya, 2009; Şen, 2018).

Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin yaşları ile takım ruhu, arkadaşlık ve başarı/statü alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir (Tablo 4.2). Bulgular neticesinde yaşı küçük olan öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanmıştır. Bu öğrenciler, belli bir başarı ya da statü elde etmek için ve takım üyeliğinde bulunma ya da takım ruhunu hissetmek için spora katılmışlardır. Bunun yanında arkadaş çevresi tarafından takdir edildiklerinden ötürü spora katılıma yönelmişlerdir. Çam (2020) yaptığı çalışmada yaş ile spora katılım motivasyonu arasında anlamlı fark bulmuştur ve yaşı büyük olan sporcuların lehine sonuçlar elde etmiştir. Altıntaş ve diğ. (2008) yapmış oldukları çalışmada yaş ile sporcuların beceri geliştirme ve takım üyeliği alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit etmiştir. Bozkurt (2014) okul sporalarına katılan öğrencilerin katılım motivasyonlarını incelemiş ve yaş açısından anlamlı fark tespit etmiştir. Mutlu ve diğ. (2011) yaş ile katılım motivasyonu arasında bir ilişki olduğunu belirtilmiştir. Altunay (2015) yapmış olduğu çalışmada yaş ile katılım motivasyonu arasında fark tespit etmiştir. Şen (2018) araştırmasında yaş değişkeni açısından spora katılım motivasyonu başarı/statü, takım üyeliği ruhu, fiziksel uygunluk/ enerji harcama, arkadaş ve yarışma alt boyutlarında oluşan farkın istatistiksel açıdan öenmli olduğu bulunmuştur. Arslan ve Altay (2009), yaş ortalaması 13 olan erkek ilköğretim öğrencilerinin okul takımlarında spor katılım

motivasyonlarını incelemişlerdir ve araştırmaların büyün branşlarda spora katılım açısından en önemli nedeni beceri gelişimi ve yarışma olarak tespit etmişlerdir. Benzer olarak Salguero ve diğ. (2004) ispanyol yüzücüler üzerinde yaptığı araştırmada yaş ortalaması 14 olan yüzücüler için en önemli unsurun beceri gelişimi alt boyutunda olduğunu bildirilmiştir. Altıntaş ve diğ. (2010) de, 14 yaş ortalamalı genç futbol oyuncularının spora katılım güdüleri ve başarı algıları arasındaki ilişkiyi incelemişler ve en önemli spora katılım motivasyonlarının beceri gelişimi ve takım üyeliği alt boyutunda görüldüğü sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalar bizim çalışmamızla örtüşmektedir.

Çalışmamızdan farklı olarak yaş ile motivasyon arasında yapılmış bazı araştırmalarda anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Yapılan bir çalışmada çalışma grubunun yaşları ile başarı motivasyonu arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır (Can ve diğ, 2009). Diğer çalışmada ise Kılınç ve diğ. (2011) takım sporu yapanlarda motivasyon düzeylerini bazı değişkenlere göre incelemiştir ve yaş değişkenine bağlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

Birçok araştırmada, yaş ilerlemesine bağlı değişen fiziksel gelişim üzerinde sporun çok büyük bir etken olduğu bildirilmiştir. İnsan geliştikçe fiziksel olarakta bir değişim söz konusu olmaktadır. Buna paralel olarak spor ile spora yönelik bir değişim gerçekleştiğinden yaşın etkisinin kaçınılmaz olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle, seçilen spor branşından, yaşamın içerisindeki etkilerine kadar birçok alanda spor ve yaşın etkisi görülmektedir (İkizler, 1991).

Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin cinsiyetleri ile eğlence alt boyut düzeyi arasında anlamlı fark tespit edilmiştir (Tablo 4.3). Bulgular neticesinde kız öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanmıştır. Kız öğrenciler erkek öğrencilere oranla eğlence olarak spora katılmaya daha çok önem vermişlerdir. Aktop ve Akkoyun (2011) 12 ile 14 yaş arasındaki sporcu öğrenciler ile gerçekleştirdiği bir çalışmada spora katılım güdüsü ile cinsiyetin karşılaştırmasında eğlence ve fiziksel uygunluk/enerji harcama alt boyutları açısından kızlar lehine istatistiksel yönden anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Altunay (2015) yaptığı çalışmada cinsiyet açısından katılım motivasyonu düzeylerinde kızlar lehine anlamlı fark bulmuştur. Martinović ve diğ. (2011) yaşı 11 ile 14 arasında olan 706 öğrencisi ile gerçekleştirdiği araştırmada

cinsiyet açısından farkın spora katılım ve motivasyon üzerinde oluşturduğu etkiler incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda ise kızlar ve erkekler arasında yapılan incelemede kızlar lehine istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu belirtilmiştir. Yapılan bu çalışmalar araştırma bulguları ile örtüşmektedir.

Bunun yanı sıra çalışma bulguları ile örtüşmeyen araştırmalar da bulunmaktadır. Çam (2020) yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkenine göre başarı/statü alt boyutunda erkeklerin lehine anlamlı fark bulmuştur. Kızılkaya (2009) yaptığı çalışmada erkeklerin kadınlara oranla daha çok spora katıldığı sonucuna varmıştır. Şen (2018) yaptığı çalışmada spora katılımın arkadaş alt boyutunda erkelerde anlamlı fark gösterdiği sonucuna varmıştır. Şirin ve diğ. (2008) yaptığı çalışmada eğlence alt boyutunda erkeklerin kadınlara oranla anlamlı olduğu sonucuna varmıştır. Yılmaz ve diğ. (2010), çocuk katılımcıların spor katılımına etki eden nedenleri araştırdıkları çalışmalarında 8-14 yaş arasındaki sporcuların cinsiyetleri açısından katılım motivasyonu düzeylerinde erkekler lehine önemli fark tespit etmişlerdir.

Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin öğrenim durumları ile takım ruhu ve arkadaşlık alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir (Tablo 4.4). Bulgular neticesinde ilköğretim düzeyinde eğitim alan öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanmıştır. İlköğretimde okuyan öğrenciler takım üyeliğinde bulunmak ve takım ruhunu hissetmek için spora katılmışlardır. Ayrıca arkadaş çevresine önem verdiklerinden ötürü spora katılıma yönelmişlerdir. Yüksel ve Bayar (2015), ortaokul ve lise öğrencilerinden oluşan çalışma grubunun spora katılım motivasyonu arasında fark olup olmadığını belirleyebilmek için yaptıkları araştırmada, eğlence alt boyutunun lise öğrencilerinin spora katılımında daha önemli olduğunu, ortaokul öğrencileri için ise başarı, arkadaşlık, hareket/aktif olma, takım üyeliği/ruhu ve beceri gelişimi alt boyutlarının spora katılım güdülerinde daha fazla önem teşkil ettiğini belirlemişlerdir.

Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin sınıfları ile katılım motivasyonu alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir (Tablo 4.5). Altunbaş (2018) yaptığı çalışmada alt sınıfta olan öğrencilerin üst sınıftaki öğrencilere oranla spora katılımın fazla olduğu sonucuna varmıştır. Çam (2020) yapmış olduğu çalışmada sınıf düzeyi ile spora katılım motivasyonu arasında anlamlı fark tespit etmiştir. Bu çalışmalar, çalışmamızla benzerlik göstermemektedir.

Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin spor dalları ile takım ruhu, arkadaşlık ve başarı/statü alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir (Tablo 4.6). Bulgular neticesinde takım ruhu ve arkadaşlık alt boyutlarında futbolcu ve judocu öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanırken, başarı/statü alt boyutunda judocu ve karateci öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanmıştır. Bu öğrenciler, belli bir başarı ya da statü elde etmek için ve takım üyeliğinde bulunmak ya da takım ruhunu hissetmek için spora katılmışlardır. Bunun yanında arkadaş çevresi tarafından takdir edildiklerinden ötürü spora katılıma yönelmişlerdir. Çam (2020) tarafından ortaöğretim öğrencilerinin spor türlerine dair yapılan çalışmada spora katılım motivasyonu üzerinde anlamlı sonuca rastlanmıştır. Takım sporu yapanlara oranla bireysel sporla uğraşan öğrencilerin spora katılımda lehlerine sonuçlara rastlanmıştır. Altunbaş (2018) yaptığı çalışmada takım sporları içinde yer alan basketbol, futbol gibi sporları seçen öğrencilerin spora katılımında olumlu sonuçlara rastlamıştır. Şen (2018) yaptığı çalışmada araştırma grubunun spor dalı değişkeni açısından spora katılım güdüsü başarı/statü, takım üyeliği ruhu, fiziksel uygunluk/ enerji harcama, eğlence, arkadaş ve hareket /aktif olma alt boyutlarında bireysel sporcular ve takım sporcuları arasında istatistiksel açıdan fark olduğu bildirmiştir. Farkın ise takım sporları yapan sporcular lehine olduğu belirtildi. Bozkurt (2014); yaptığı araştırmada takım sporu ve bireysel spor yapan kız sporcuların katılım motivasyonu düzeylerini incelemiş, bu iki grup arasında yalnızca takım üyeliği/ruhu boyutu açısından bireysel spor yapan sporcuların lehine istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğunu belirtmiştir. Erdoğdu ve diğ. (2014) farklı spor dallarındaki okul takımlarında yer alan öğrencilerin spora katılım motivasyonlarını incelemiş ve spor dalları arasında anlamlı fark tespit etmişlerdir. Şirin ve Hamamioğlu (2007), uzak doğu spor dallarındaki sporcu gençlerin spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi adlı çalışmada; farklı branşlardaki sporcuların spora katılım motivasyonları alt boyutları puan ortalamalarının sonuçlarında, sporcuların puan ortalamalarının farklılaşmadığını tespit etmişlerdir. İncelenen çalışmaların bazıları çalışmamız ile benzerlik gösterirken bazıları göstermemektedir.

Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin spor yapma yılı ile katılım motivasyonu alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir (Tablo 4.7). Çam (2020) yaptığı çalışmada düzenli spor yapan ve düzenli olarak spor yapmayan ortaöğretim öğrencilerini incelediğinde spora katılım motivasyonu düzeyinde

düzenli spor yapan öğrencilerin lehine sonuçlara varmıştır. Ayrıca Çam (2020) ortaöğretim öğrencilerinin spor yapma düzeyine göre spora katılım motivasyonunda anlamlı fark tespit etmiştir. Çam (2020) spor yapma yılı fazla olanların lehine spora katılım motivasyonu alt boyutlarında anlamlı fark tespit etmiştir. Altunbaş (2018) yaptığı çalışmada daha çok spor yapanların lehine spora katılım motivasyonu alt boyutlarında anlamlı sonuca rastlamıştır. Ayrıca Altunbaş (2018) yaptığı çalışma lisanslı ve lisanssız öğrenciler arasında spora katılımda anlamlı fark bulmuştur. Bu çalışmalar çalışmamızla örtüşmemektedir.

Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin gelir durumları ile enerji harcama ve başarı/statü alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir (Tablo 4.8). Bulgular neticesinde gelir durumu düşük olanların lehine sonuçlara rastlanmıştır. Bu öğrenciler, oluşan enerjileri harcama isteği ve başarı ya da statü elde etmek için spor yapmayı tercih etmişlerdir. Çam (2020) ortaöğretim öğrencilerini incelediği çalışmada spora katılım motivasyonu düzeyinde ailesinin gelir durumu yüksek olan öğrencilerin lehine sonuçlara varmıştır. Kızılkaya (2009) çalışmasında spora katılımda gelir seviyesinin yüksek olmasının önemli olduğunu belirtmiştir.

BÖLÜM 6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Yapılan araştırmanın bu bölümünde yaz spor okullarına katılan öğrencilerin spora katılım motivasyonlarının incelenmesinde ortaya çıkan sonuçlar yer almıştır.

Rekreatif amaçlı spor faaliyetlerine katılan yaz okulu öğrencilerinin:

- Yaşları ile takım ruhu, arkadaşlık ve başarı/statü alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ve yaşı küçük olan öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanmıştır.
- Cinsiyetleri ile eğlence alt boyut düzeyi arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ve kız öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanmıştır.
- Öğrenim durumları ile takım ruhu ve arkadaşlık alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ve ilköğretim düzeyinde eğitim alan öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanmıştır.
- Sınıfları ile katılım motivasyonu alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir.
- Spor dalları ile takım ruhu, arkadaşlık ve başarı/statü alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ve takım ruhu ve arkadaşlık alt boyutlarında futbolcu ve judocu öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanırken, başarı/statü alt boyutunda judocu ve karateci öğrencilerin lehine sonuçlara rastlanmıştır.
- Spor yapma yılı ile katılım motivasyonu alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir.
- Gelir durumları ile enerji harcama ve başarı/statü alt boyut düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir ve gelir durumu düşük olanların lehine sonuçlara rastlanmıştır.

Spor aktivitelerine yönelik motivasyon, spor psikolojisi alanında popüler bir ilgi alanı haline gelmiştir. Araştırmamızda spor öğrencilerinin eğlence, takım ruhu, arkadaşlık, enerji harcama ve başarı/statü motivasyon türlerinden etkilendiği görüldü. Bu motivasyon türlerinde yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, spor dalı ve eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaştığı belirlendi. Çalışmamızdaki öğrencilerin genel olarak belli bir başarı ya da statü elde etme, takım üyeliğinde bulunma ya da takım ruhunu hissetme, yeni arkadaşlıklar edinme, eğlenme ve enerji harcama için spora katılıma yöneldiği görüldü. Çalışmamızın sonuçları genel olarak ele alındığında, yazılı kaynaklarda yer alan pek çok çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir ve özellikle genç sporcuların gerek katılım motivasyonlarını belirlemede gerekse hangi motivasyonel yönelim içerisinde olduklarını ortaya koymada antrenörlere ve bilim adamlarına önemli bilgiler sağlamaktadır.

6.2 Öneriler

- Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, antrenörler veya eğitmenler tarafından genç sporcuların motivasyon yönelimlerine ve katılım motivasyonlarına göre hedefler belirlenebilir ve antrenman programları düzenlenebilir.
- Literatüre bakıldığında spora katılım motivasyonunun belirlendiği çalışmalarda daha çok çocukluk ve ergenlik dönemindeki öğrenciler çalışma grubu olarak incelenmiştir. Aile, kültür, coğrafi bölge faktörleri de konuya eklenerek yapılacak olan yeni çalışmalar bu konunun farklı açıdan değerlendirilmesine katkıda bulunabilir.
- Sporda devamlılığın sağlanabilmesi için sporcuların spora katılım için gerekli olan motivasyonun sebeplerinin ortaya konması önemlidir. Bu motivasyonun, sporcunun performansını olumlu biçimde etkileyecek şekilde kullanılması bu devamlılığı arttıracaktır.
- Sporun bireyler üzerindeki pozitif etkileri dikkate alındığında küçük yaştaki öğrencilerin daha fazla aktif olmaları için sportif etkinliklerin arttırılması yönünde çalışmalar yapılabilir.
- Benzer çalışmalar farklı yaş gruplarına yapılması önerilebilir.

- Öğrenciler, sportif aktiviteler sırasında gözlemlenerek, öğrencilerin başarılı olduğu spor dalına yönlendirmeler sağlanabilir.

KAYNAKLAR

Adair, J. (2003). *Etkili Motivasyon* (Çev: Salih Uyan). 1. Baskı. İstanbul: Babıâli Kültür Yayıncılığı.

Aktop, A., Akkoyun, H. (2011). Participation motives of primary school athletes; scientific report series. *Physical Education and Sport*, 15 (1), 263-266.

Altıntaş, A., Hacıoğlu, O., Sağtürk, B., Belman, C., Aşçı, F. H. (2010). Genç futbol oyuncularının spora katılım güdüleri ve başarı algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 26-31.

Altunay, B. R. (2015). *Ankara ili Keçiören ilçesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin boş zaman etkinliklerine katılım motivasyonu* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Altunay, B. R. (2015). *Ankara ili Keçiören ilçesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin boş zaman etkinliklerine katılım motivasyonu* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Arslan, Y. & Altay, F. (2009). İlköğretim okul takımlarındaki erkek alışveriş spora katılım güdülerinin incelemeleri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 4 (2), 59-66.

Artut, V. (2016). *Avrupa'daki sualtı hokeyi sporcularının spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aslan, Y. & Altay, F. (2009). İlköğretim okul takımlarındaki erkek öğrencilerin spora katılım güdülerinin incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 4 (2), 59-66.

Ataman, G. (2001). *İşletme Yönetimi, Temel Kavramlar ve Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Bakan, İ., Büyükbeşe, T. (2004). Çalışanların iş güvencesi ve genel iş davranışları ilişkisi: bir alan çalışması. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2004, 23, 35-59.

Balcı, E. (1992). *Ödüller Güdüleme Kuramları ve Türkiye'de Öğretmen Ödülleri*. Ankara.

Balcı, V. (2003). Ankara'daki üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerin katılımlarının araştırılması. *Milli Eğitim, Kültür ve Sanat Dergisi*, 161-163.

Balcıoğlu, İ. (2003). *Sporun Sosyolojisi ve Psikolojisi*. İstanbul: Bilge Yayıncılık.

Bingöl, D. (1998). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. 4.Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.

Boone, L. E. (1987). *OneMore Time: How Do You Motivate Employees*, Harward.

Bozkurt, Ş. (2014). *Okul sporlarına katılan öğrencilerin katılım motivasyonu, başarı algısı ve öz yeterliklerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Broadhurst, R. (2008). *Managing Environments for Leisure and Recreation*, New York: Routledge.

Can, H., Aşan, Ö., Aydın, E. M. (2006). *Örgütsel Davranış*. İstanbul: Arıkan Basım Yayın.

Can, Y., Güven, H., Soyer, F., Demirel, M., Bayansalduz, M., Şahin, K. (2009). Elit taekwondo sporcularında aile-antrenör-kulüp desteği ve başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6 (2), 4-6.

Can, Y., Güven, H., Soyer, F., Demirel, M., Bayansalduz, M., Şahin, K. (2009). Elit taekwondo sporcularında aile-antrenör-kulüp desteği ve başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi,* 6 (2), 4-6.

Cordes, K. A., İbrahim, H. M. (1996). *Applications in Recreation&Leisure*, Mosby-Year Book, Inc. Chapter 3. USA, s.:39,47-50.

Çam, Y. (2020). *Orta öğretim öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile spora katılım motivasyonlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

Çiçek, D. (2005). *Örgütlerde motivasyon ve iş yasam kalitesi: bir kamu kurulusundaki yönetici personelin motivasyon seviyelerinin tespit edilerek iş yasam kalitesinin geliştirilmesi üzerine bir araştırma* (Doktora tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Doğan, İ. (2002). *Sosyoloji: Kavramlar ve Sorunlar*. 5. Baskı. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Doğan, O. (2004). *Spor Psikolojisi*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.

Efil, İ. (1999). *İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Erdemli, A. (2002). *Temel Sorunlarıyla Spor Felsefesi*. İstanbul: E Yayınları.

Erdoğdu, M., Şirin, E. F., İnce, A., Öçalan, M. (2014). Farklı branşlarda okul takımlarında yer alan ortaöğretim öğrencilerin spora katılım motivasyonlarının incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8 (1).

Eren, E. (1998). *Örgütsel Davranış ve Örgüt Psikolojisi*. 5. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları.

Ferguson, M., Gibson, J., Walton, M., (2002). *Vocational A-Level Leisure and Recreation Options*. USA: Longman.

George, S. (1997). *Motivasyon Mucizesi* (Çeviren: Kaplan U.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Gill, D. L., Gross, J. B. & Huddleston, S. (1983). Participation motivation ın young sports. *International Journal of Sport Psychology*, 1-14, 1983.

Godbey, G. (1997). *Leisure and leisure services in 21st century*. Venture Puplishing, s:168-169.

Günel, C. (2018). *Türkiye'de 11-16 yaş arası çocuk ve gençlerin spora katılım sürecinde karşılaştıkları engellerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Güney, S. (2000). *Davranış Bilimlerinin İncelenmesi*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Hazar, K. (2014). *Lise öğrencilerinin internet ve bilgisayar oyun bağımlılığının spora katılım düzeyi ve bazı değişkenlerle ilişkisinin araştırılması* (Yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Hazar, M. (2000). *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*. Ankara: Tutibay Yayınları.

Henderson, K. A., Bialeschki, M. D., Hemingway, J. L., Hodges, J. S., Kivel, B. D., Sessoms, H. D. (2001). *Introduction to Recreation and Leisure Services*. 8th Ed., s.:63.

Hunnicutt, B. (1984). *The End of Shorter Hours. Labor Review* (Vol 3). s: 373-374.

İkizler, C. & Karagözoğlu, C. (1997). *Sporda Başarının Psikolojisi*. İstanbul: Alfa Basımevi.

İkizler, C. (1991). *Spor, Sağlık ve Motivasyon*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Karageorghis, C. I. & Terry, P. C. (2017). *Spor Psikolojisi*. (Erdal Demir Çev.). Ankara: Nobel Yayınları.

Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon- Boş Zamanları Değerlendirme*. 6. Baskı, Ankara: Gazi Kitapevi.

Kaynak, T. (1995). *Organizasyonel Davranış ve Yönlendirilmesi*. İstanbul: Alfa Basım Yayım.

Kelly, J. R. (1990). *Leisure*. 2nd Ed. s:16-17.

Keser, A. (2006). *Çalışma Yaşamında Motivasyon ve İş Tatmini*. İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

Kılbaş, Ş., (2001). *Rekreasyon*. 1.Baskı, Adana: Anaca Yayınları.

Kılınç, M., Ulucan, H., Kaya, K. (2011). Takım sporu yapanların motivasyon düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2).

Kızılkaya, A. (2009). *Lise öğrencilerinin spora katılımında ailenin etkisi* (Yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Kızılkaya, A. (2009). *Lise öğrencilerinin spora katılımında ailenin etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Koç, S. (2005). *Beden Eğitimi ve Sporda Beceri Gelişimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Koçel, T. (2001). *İşletme Yöneticiliği*. 6. Baskı, İstanbul: Beta.

Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*. Genişletilmiş 12.baskı. İstanbul: Beta Yay.

Konter, E. (1995). *Sporda Motivasyon*. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.

Koruç, Z. (2002). Sporda self determinasyon kuramı. *7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, Antalya, s: 279-285.

Küçük, V. & Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.

Lin, Y. G., McKeachie, W. J., Kim, Y. C. (2003). Collegestudentintrinsicand/or ext 21. rinsicmotivation and learning. *Learning and Individual Differences*, 13, 251–258.

Markland, D. & Ingledew, D. K. (2007). *Exercise participation motives, a self determination theory perspective.* M. Hagger, N. Chatzisarantis (Ed.), Intrinsic Motivation and Self Determination in Exercise and Sport. Champaign: Human Kinetics 23-34.

Martinović, D., Ilić, J., Višnjić, D. (2011). Gender differences in sports invol vement and motivation for engagement in physical education in primary school. *Problems of Education in the 21st Century*, 31.

Mclean, D. D., Hurd, A. R., Rogers, N. B. (2008). Kraus early history of recreation and leisure in modern society. *Jones and Barlett Publishers*. 8th Ed. USA, s:66-67.

Mutlu, İ., Yılmaz, B., Sevindi, T., Göngörmüş, H. A., Gürbüz, B. (2011). Bireyleri rekreasyonel amaçlı egzersize motive eden faktörlerin çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13 (1), 54–61.

Oyar, Z. B., Aşçı, H. F., Çelebi, M. & Mülazımoğlu, Ö. (2001). Spora katılım güdüsü ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 21-23.

Özerkan, K. (2004). *Spor Psikolojisine Giriş Temel Kavramlar*. Ankara: Nobel yayınları.

Parker, S. (1995). *Sociology of Leisure*. Edited by Critcher, C., Bramham, P., Tomlinson, A. E. London: FN SPon.

Püsküllüoğlu, A. (2004). *Türkçe Sözlük*. 2. Baskı. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Roberts, G. C. (1992). *Motivation in Sportand Exercise, Conceptual Constrains and Convergence*. İllinois: Human Kinetics Boks Champaign.

Roberts, G. C., Kleiber, D. A. and Duda, J. L. (1981). An analysis of motivation in children's sport: The role of perceived competence in participation. *Journal of sport Psychology*, 3 (3), 206-216.

Ryan, R. M., Frederick, C. M., Lepes, D., Rubio, N. & Sheldon, K. M. (1997). Intrinsic motivation and exercise adherence. *International Journal of Sport Psychology*, 28, 335–354.

Salguero, A., Gonzalez-Boto, R., Tuero, C., Marquez, S. (2004). Relation ship between perceived physical lity and sport partici pation motives in young competitives wimmers. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 44 (3), 294-299.

Sevil, T., Şimşek, K. Y., KATIRCI, H., Çelik, V. O., Çeliksoy, M. A. (2012). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi,* T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2497, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1468. Editör: Serdar Kocaekşi, Eskişehir, s.:3,14,21,155.

Şahin, H. M. (2002). Beden Eğitimi ve Sporda Temel Kavramlar Sportif-Tıbbisosyal Terimler Sözlüğü, *Gaziantepspor Kulübü Yayınları*.

Şen, M. (2018). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonunun incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Şimşek, M. Ş. (1998). *Yönetim ve Organizasyon*, Konya.

Şirin, E. F., Hamamioğlu, Ö. (2007). Uzak doğu spor branşlarındaki (taekwondo, karate, judo) sporcu gençlerin spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (2).

Şirin, F. E., Çağlayan, S. H., Çetin, Ç. M. & İnce, A. (2008). Spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 98-108.

Şirin, F. E., Çağlayan, S. H., Çetin, Ç. M. ve İnce, A. (2008). Spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 98-108.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. & Ullman, J. B. (2007). *Using Multivariate Statistics* (Vol. 5, pp. 481-498). Boston, MA: Pearson.

Tastan, S. (2003). Motivasyon ve İş Yaşamına Etkileri.

Terzioğlu, A. E. (1992). Spor eğitiminde motivasyon kavramı. A*tatürk Eğitim Fakültesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2, 11-13.

Tınaz, P. (2000). *Çalışma yaşamında motivasyon kuramları*. Mercek Dergisi, 19, 32.

Tikici, M. (2005). *Örgütsel Davranış Boyutlarından Seçmeler*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Tunçer, P. (2013). Örgütlerde performans değerlendirme ve motivasyon. *Sayıştay Dergisi*, 88 (1), 87-108.

Ulusoy, A. (2002). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Anı Yayınları.

Weinberg, R. S. & Gould, D. (2015). *Spor ve Egzersiz Psikolojisinin Temelleri*. (Ayşe Türksoy Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Wu, X. (2003). Intrinsic motivation and younglangu agelearners: the impact of the class, 20. *Roomenvironment. System*, 31, 501–517

Yan, J. H. & Mc Cullagh, P. (2004). Cultural influence on youth's motivation of participation in physical activity. *Journal of Sport Behavior*, 27 (4), 374-378.

Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik mesleği, motivasyon kaynakları ve temel tutumlar: Kurumsal bir bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1, 33-46.

Yıldırım, S. (2007). *Motivasyon ve çalışma yaşamında motivasyonun önemi* (Yüksek lisans projesi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Yılmaz, T. (2011). *Farklı statüde hizmet veren kurumlarda çalışan hemşirelerin örgütsel bağlılık ve motivasyon düzeylerinin belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yılmaz, V. (2002). Çocuk sporlarında katılım motivasyonu, çocuklar spora neden katılırlar? *Atletizm Bilim ve Spor Dergisi*, 2, 26- 38.

Yılmaz, V. (2003). Çocuklar sporu neden bırakır?. *Atletizm Bilim ve Spor Dergisi*, 2, 44-51.

Yılmaz, V., Koruç, Z., Kocaekşi, S., Arsan, N. (2010). Çocukların spora katılım nedenleri. *11.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*. 10- 12 Ekim, Antalya.

Yüksel, Ö. (2005). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Yüksel, S. H., Bayar, P. (2015). Ortaokul ve lise öğrencilerinin spora katılım güdülerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13 (2), 121-128.

Zel, U. (2001). *Kişilik ve Liderlik*. Ankara: Nobel Yayın.

Zorba, E. (2006). *Yaşam Boyu Spor*. Ankara: Nobel Yayın.

Zorba, E. (2008). *Yasam ve Egzersiz*. Gazi Haber Dergisi, 44-47.

EKLER

EK A: Etik Kurul İzni

EK B: Kişisel Bilgi Formu

EK C: Katılım Motivasyonu Anketi

EK A: Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 21.05.2021-E.12081

T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu

Sayı : E-26428519-044-12081 21.05.2021
Konu : Etik Kurul İzni

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Etik Kurulunun **21/05/2021** tarih ve **09 no**'lu toplantısında almış olduğu dördüncü maddesine **(madde 4)** ilişkin karar örneği aşağıda sunulmuştur.
Bilgilerinize gereğini rica ederim.

Madde 04 – Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nün **12/04/2021** tarihli ve **100/9642** sayılı Araştırma İzni konulu yazısı yazısı ve eki görüşmeye açıldı.
Rekreasyon Enstitü Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Muhammed Zahid ÖREL** 'in, **Prof. Dr. Hasan Nedim ÇETİN** danışmanlığında hazırladığı **" Rekreatik Amaçlı Yaz Okullarına Katılan Erkek ve Kız Öğrencilerin Motivasyonunun İncelenmesi (Kocaeli Örneği)"** konulu çalışmasının Etik açıdan **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof.Dr. Yusuf ÇAY
Etik Kurulu Başkanı

Ek: Başvuru dilekçesi ve ekleri (13 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik İmza ile imzalanmıştır. [
Doğrulama Kodu :BS94Y1M4R4 Pin Kodu :12452
Belge Takip Adresi : https://ebys.subu.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?eD=BS94Y1M4R4&eS=12081
Adres:Etik Kurulu
Telefon No:0 264 616 00 09 Faks No:0 264 616 00 14
e-Posta:etik@subu.edu.tr Elektronik Ağ:www.subu.edu.tr
Kep Adresi:sakaryauygulamalibilimler@hs01.kep.tr
Bilgi için: Şeyda Atay
Unvanı: Birim Evrak Sorumlusu

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK B: Kişisel Bilgi Formu

Sayın katılımcı, bilimsel bir çalışma için değerleri görüşlerinize ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışma gönüllük esasına dayalıdır. Bütün bilgiler sadece bilimsel araştırma kapsamında kullanolacaktır. Aşağıdaki soruları dikkatli okuyarak size en uygun cevabı işaretleyiniz. **Muhammed Zahid ÖREL** **(Araştırmacı)**
Yaş: …….. **Cinsiyet:** **Kadın ☐** **Erkek ☐** **Öğrenim Durumu:** ……. **Sınıf:** ……. **Spor Dalı:** …… **Spor Yapma Yılı:** …….. **Aylık Gelir:** …….

EK C: Katılım Motivasyonu Anketi

Yönerge: aşağıda verilmiş olan ifadeler, kişilerin spora (aktivite vb.) katılımlarını sağlayan sebeplerden bir kaçıdır. Lütfen her ifadeyi çok dikkatli okuyun ve sizin spora katılım sebebinizi tanımlayan ifadeye karar verin ve sizin için önemini ilgili kutuya (x) işaretini koyarak belirtin.	**Çok Önemli**	**Az Önemli**	**Hiç Önemli Değil**
1. Becerilerimi geliştirmek istiyorum			
2. Arkadaşlarımla olmak istiyorum			
3. Kazanmayı severim			
4. Enerjimi tüketmek istiyorum			
5. Seyahati severim			
6. Formumu korumak istiyorum			
7. Heyecanı severim			
8. Takım çalışmasını severim			
9. Ailem veya yakın arkadaşlarım oynamamı istiyor			
10. Yeni beceriler öğrenmek istiyorum			
11. Yeni arkadaşlarla tanışmak istiyorum			
12. İyi olduğum bir konuda bir şeyler yapmak isterim			
13. Stresimi atmak istiyorum			
14. Ödül kazanmayı severim			
15. Egzersiz yapmayı severim			
16. Bir şeylerle uğraşmak hoşuma gider			
17. Hareketi severim			
18. Takım ruhunu severim			
19. Evden çıkmayı severim			
20. Rekabeti severim			
21. Önemli olduğumu hissetmek hoşuma gider			
22. Takımda olmayı severim			
23. Branşımda yükselmeyi isterim			
24. Fiziksel olarak sağlıklı olmak istiyorum			
25. Popüler olmak isterim			
26. Meydan okumayı severim			
27. Liderleri, antrenörleri veya eğiticileri severim			
28. Statü ve saygınlık kazanmak isterim			
29. Eğlenceyi severim			
30. Malzeme ve tesislerden faydalanmak isterim			